

Urząd Zamówień Publicznych

**Sprawozdanie
o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych
w 1997 r.**

Warszawa, kwiecień 1998 r.

Streszczenie

1. Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych obowiązuje od 1 stycznia 1995 roku (Dz. U. z 1994 r. Nr 76 poz. 344 i Nr 130, poz. 645, Dz. U. z 1995 r. Nr 99, poz. 488, Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 777, 778).
2. Nowelizacja ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. Nr 123, poz. 777, 778) znacznie ograniczyła możliwość udzielania zamówień publicznych w trybach mniej konkurencyjnych - negocjacje z zachowaniem konkurencji, zamówienia z wolnej ręki oraz podwyższyła podstawowy próg z 20 000 ECU do 30 000 ECU, poniżej którego obowiązują zasady prowadzenia postępowania w sposób uproszczony.
3. W trzecim roku obowiązywania ustawy zostało ogłoszonych 25 965 przetargów nieograniczonych powyżej progu 20 000 ECU - prawie cztery razy więcej niż w 1995 r. i o ok. 30% więcej niż w roku 1996. Świadczy to o wzroście zaufania zamawiających do udzielania zamówień w najbardziej konkurencyjnym trybie.
4. W 68% przetargów nieograniczonych ogłoszonych w 1997 roku powyżej progu 20 000 ECU zamawiający dokonywali wyboru oferty najtańszej.
5. W 1997 r. wartość przetargów nieograniczonych wyniosła ok. 13,6 mld zł.
6. Średnio w 1997 roku na jeden przetarg zakończony wyborem oferty, wpływało 4,2 oferty (w roku 1996 - 3,64), co oznacza wzrost konkurencji w ubieganiu się oferentów o zamówienie publiczne.
7. Ilość odwołań wnoszonych do Prezesa Urzędu zwiększyła się z 348 w 1995 r. poprzez 837 w 1996 r. do 1 005 w 1997 roku.
8. Ilość wydanych numerów Biuletynu Zamówień Publicznych zwiększyła się z 93 w 1995 r. do 183 w roku 1996 natomiast spadła w roku 1997 do 158, przy zwiększonej liczbie ogłoszeń.
9. Ilość ogłoszeń publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych wzrosła z 11 958 w 1995 r. poprzez 34 136 w 1996 r. do 44 657 w 1997 r.
10. Biuletyn Zamówień Publicznych, dostępny także w formie elektronicznej, stał się najważniejszym źródłem informacji o zakupach sektora publicznego w Polsce.
11. Urząd Zamówień Publicznych, mając na względzie doświadczenia zamawiających i oferentów rozpoczął prace nad projektem nowelizacji ustawy o zamówieniach publicznych w ramach harmonizacji prawa polskiego z prawem Unii Europejskiej przy zachowaniu niezbędnego poziomu ochrony krajowych dostawców i wykonawców.

Spis treści

I	Wprowadzenie	str. 4
II	Zmiany w prawie zamówień publicznych	str. 5
III	Rynek zamówień publicznych w Polsce	str. 9
	1. Przetargi nieograniczone powyżej 20 tys. ECU (30 tys. ECU)	str. 9
	2. Optymalizacja wyborów ekonomicznych	str. 11
	3. Informacja o rynku zamówień publicznych	str. 14
	4. Zamówienia publiczne związane z klęską powodzi	str. 17
	5. Struktura instytucjonalna	str. 20
	6. Decyzje administracyjne w sprawach zamówień publicznych	str. 21
IV	Kontrola udzielania zamówień publicznych	str. 23
V	Współpraca międzynarodowa	str. 26

Załączniki:

- Nr 1: Struktura zamówień publicznych w ujęciu terytorialnym w 1997 roku.
- Nr 2: Struktura przetargów według wartości zamówienia na podstawie ogłoszeń o wyborze oferty opublikowanych w BZP.
- Nr 3: Struktura wartościowa zamówień publicznych ogłoszonych w BZP według przedmiotu zamówienia.
- Nr 4: Liczba przetargów, w których wybrano ofertę o cenie będącej procentem ceny minimalnej w 1997 roku.
- Nr 5: Liczba przetargów, w których wybrano ofertę o cenie będącej procentem ceny maksymalnej w 1997 roku.
- Nr 6: Procentowy rozkład liczby złożonych ofert.
- Nr 7: Zależność pomiędzy czasem składania ofert a liczbą złożonych ofert na podstawie ogłoszeń o wyborze oferty opublikowanych w BZP.
- Nr 8: Różnice pomiędzy maksymalną a minimalną ceną oferty dla poszczególnych rodzajów zamówień w 1997 roku.
- Nr 9: Rozkład stosunku wadium do ceny wybranej oferty na podstawie ogłoszeń opublikowanych w BZP w 1997 roku.
- Nr 10: Średnia wartość wadium w kolejnych miesiącach na podstawie ogłoszeń o przetargach opublikowanych w BZP w 1997 roku.
- Nr 11: Struktura ogłoszeń opublikowanych w BZP.
- Nr 12: Porównanie liczby opublikowanych w BZP ogłoszeń w latach 1995 - 1997.
- Nr 13: Struktura ogłoszeń opublikowanych w Biuletynie w 1997 roku.
- Nr 14: Aktywność dzienna serwera Urzędu Zamówień Publicznych na przełomie lat 1997 -1998.
- Nr 15: Struktura wartościowa według województw, zamówień publicznych udzielanych na zasadach szczególnych w związku z klęską powodzi w 1997 roku.
- Nr 16: Struktura zamówień publicznych udzielonych na zasadach szczególnych według przedmiotu zamówienia w 1997 roku.
- Nr 17: Liczba i struktura wydanych w 1997 roku przez Prezesa UZP decyzji administracyjnych.
- Nr 18: Struktura decyzji pozytywnych zatwierdzających zmianę trybu w 1997 roku.
- Nr 19: Średni czas oczekiwania na decyzję a liczba wydanych decyzji w 1997 roku.
- Nr 20: Liczba rozpraw arbitrażowych w poszczególnych miesiącach.
- Nr 21: Struktura odwołań ze względu na rozstrzygnięcie.

I Wprowadzenie

Z wejściem w życie od 1 stycznia 1995 r. ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 10 czerwca 1994 r. (Dz. U. Nr 76 poz. 344 z późniejszymi zmianami) rozpoczął się proces tworzenia mechanizmów systemowych wydatkowania środków publicznych. Miały one na celu:

- wprowadzenie jednolitych procedur dokonywania zakupów robót budowlanych, usług i dostaw przez podmioty sektora publicznego, sprzyjających oszczędnemu i efektywnemu wydatkowaniu środków publicznych,
- przeciwdziałanie korupcji poprzez nałożenie obowiązku udzielania zamówień według przejrzystych, obiektywnych, jednakowych dla wszystkich reguł postępowania,
- stworzenie systemu protestów i odwołań jako instrumentu kontroli zamawiających przez oferentów w trakcie trwania postępowania,
- zapewnienie zainteresowanym dostawcom i wykonawcom równych szans w dostępie do rynku zamówień publicznych w Polsce, przy zachowaniu niezbędnych preferencji dla podmiotów krajowych w okresie przed wejściem do Unii Europejskiej.

Cele te w znacznej mierze udało się osiągnąć. Przez trzy lata obowiązywania, ustawa o zamówieniach publicznych uporządkowała gospodarowanie środkami budżetowymi. Podstawowym trybem udzielania zamówień publicznych stał się (szczególnie w wyniku ostatniej nowelizacji) przetarg nieograniczony, dlatego też przedstawiona w niniejszym materiale analiza zjawisk na rynku zakupów publicznych będzie się koncentrowała na skutkach wprowadzenia tej najbardziej konkurencyjnej procedury przy zamówieniach o wartości powyżej progu 20 000 ECU. Po nowelizacji - ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy o zamówieniach publicznych, Dz. U. Nr 123, poz. 777, 778 - próg 20 000 ECU został podwyższony do 30 000 ECU.

Analiza została przeprowadzona na podstawie:

- informacji powszechnie dostępnych, publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych,
- dokumentów zgromadzonych w Urzędzie w trakcie wydawania decyzji administracyjnych,
- dokumentów zgromadzonych w trakcie realizacji pozostałych zadań ustawowych,
- innych dokumentów, raportów i analiz poświęconych problematyce zamówień publicznych.

Dla potrzeb sprawozdania przyjęto zjawiska z danego roku kalendarzowego powyżej progu 20 000 ECU. Podwyższenie progu do 30 000 ECU i wejście przepisów nowelizacji w listopadzie nie wpłynęło na oceny zawarte

w sprawozdaniu, ponieważ w ostatnich dwóch miesiącach roku budżetowego ogłasza się znacznie mniej przetargów niż w okresie styczeń - październik.

Dane w załącznikach przygotowano na podstawie bazy danych UZP - dopuszczalny błąd 0,5 - 1 %.

II Zmiany w prawie zamówień publicznych

Uchwalona w czerwcu 1994 r. ustawa o zamówieniach publicznych miała na celu wprowadzenie mechanizmów sprzyjających racjonalnemu, efektywnemu i uczciwemu gospodarowaniu środkami publicznymi. Podstawowe instytucje i zasady postępowania uregulowane w ustawie zostały pozytywnie zweryfikowane w praktycznym działaniu. Stosowanie procedur określonych w ustawie wpłynęło pozytywnie na poprawę konkurencyjności udzielania zamówień. Stworzone zostały prawne podstawy eliminowania nierzetelnych dostawców i wykonawców oraz ochrony słuszych interesów oferentów.

W dniu 29 sierpnia 1997 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. Nr 123, poz. 778).

Wprowadzone zmiany umożliwiły:

- Rozszerzenie konkurencyjności postępowania przez ograniczenie możliwości korzystania z nadużywanego trybu negocjacji z zachowaniem konkurencji, tryb ten można było zastosować w sytuacji gdy zachodziły przesłanki zbieżne z przesłankami umożliwiającymi zastosowanie trybu przetargu dwustopniowego. Taka sytuacja gdy tryb postępowania mniej konkurencyjny i o wiele mniej szczegółowo określony był w rezultacie łatwiejszy w zastosowaniu powodował praktyczną nieczynność trybu przetargu dwustopniowego oraz nadużywanie łatwiejszej formy negocjacji z zachowaniem konkurencji. Ponadto okoliczność „pilności” będąca elementem przesłanki umożliwiającej zastosowanie tego trybu pojawiała się praktycznie we wszystkich uzasadnieniach wniosków o zmianę trybu zamówienia publicznego, pozwalając tym samym na uniknięcie konieczności planowania wydatków budżetowych. Ponadto wprowadzony został wymóg uzyskiwania zatwierdzenia przez Prezesa UZP zmiany trybu zamówienia publicznego dla zamówień realizowanych w trybie zamówienia z wolnej ręki o równowartości powyżej 20 000 ECU (art. 71 ust. 1a).
- Podniesiono kwotę progową równowartości 20 000 ECU do wysokości równowartości 30 000 ECU i tym samym podniesiono próg dla zamówień realizowanych na zasadach uproszczonych, oraz podwyższono równowartość kwoty 1000 ECU do 3000 ECU co dało możliwość podniesienia granicy zastosowania trybu zamówienia z wolnej ręki z uwagi na niewielką wartość zamówienia. Określono na

poziomie równowartości 50 000 ECU próg, do którego zamawiający samodzielnie może skrócić termin składania ofert w przetargu, tym samym odformalizowując tryb postępowania (art. 71 ust. 1 pkt 7, art. 38).

- Nowelizacja wprowadziła ułatwienia w dostępie do zamówień dla małych i średnich oferentów, a więc dla tych (przede wszystkim krajowych) podmiotów, które mają największy udział w tworzeniu nowych stanowisk pracy - ułatwienia polegają na: rozszerzeniu form, w których może być wniesione wadium oraz zabezpieczenie należytego wykonania umowy, sprecyzowaniu termin zwrotu wadium, wprowadzeniu obowiązku zwrotu wadium wniesionego w gotówce wraz z oprocentowaniem oraz obniżeniu dopuszczalnej wysokości zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Nowelizacja miała na celu określenie terminu zwrotu wadium oraz wyraźne określenie, że zwrot wadium (zabezpieczenia) złożonego w pieniądzu następuje wraz z oprocentowaniem wynikającym z umowy rachunku bankowego, na którym przechowywane było wadium (zabezpieczenie). Zwracana kwota powinna zostać pomniejszona o koszty prowadzenia rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek oferenta. Do wejścia w życie nowelizacji zgodnie z istniejącymi w tej kwestii przepisami prawa finansowego złożenie wadium w formie pieniężnej powodowało utratę odsetek od tej kwoty. Takie traktowanie oferentów było o tyle niezrozumiałe, iż nie dotyczyło osób fizycznych a tylko osób prawnych oraz, że złożenie wadium w innej formie (np. obligacji takich strat nie powodowało) (art. 15 ust. 3, art. 38 ust. 3 i 4, art. 41 ust. 2, art. 42, art. 74, art. 41 ust. 2 i 2a, art. 42, art. 75 ust. 2 i 2a).
- Wyraźnie określono, iż umowy w sprawie zamówień publicznych zawarte z rażącym naruszeniem ustawy o zamówieniach publicznych są nieważne (art. 72).
- Dodano również uprawnienie do występowania przez Prezesa UZP w przypadku stwierdzenia przepisów ustawy o zamówieniach publicznych do właściwych organów orzekających o naruszeniu dyscypliny budżetowej (art. 9 ust. 2 pkt 3).
- Sprecyzowano zasady ogólne postępowań. Poprzez określenie w części ogólnej dotyczącej wszystkich postępowań realizowanych zgodnie z przepisami ustawy pojęć takich jak nieważność czy odrzucenie oferty. Do nowelizacji pojęcia te odnosiły się tylko do trybów przetargowych co w praktyce powodowało brak formalnej możliwości unieważnienia postępowania realizowanego w trybie innym niż przetargowy. Ponadto dookreślono wiele pojęć używanych w ustawie. Do nowelizacji posługiwano się zapożyczeniami definicji z innych ustaw w sposób nieuregulowany ustawowo, często używając definicji stworzonych na użytek konkretnych aktów prawnych. Takie prowizoryczne usuwanie luk prawnych nie służyło jednolitości systemu zamówień publicznych. Przykładem może tu być choćby definicja produktu krajowego (art. 2 pkt 1, pkt 7 b, e, f, pkt 9 - 11, art. 27a i art. 27b).

- Ustawa rozszerzyła podmiotowy zakres działania i objęła jednostki publicznej radiofonii i telewizji (art. 4 ust. 1 pkt 7).
- Wprowadzono zasadę publikowania w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń lub informacji o wszystkich zamówieniach, w których finansowaniu udział środków publicznych przekracza równowartość 200 000 ECU, spowoduje to wzrost konkurencyjności postępowań o udzielenie zamówień publicznych a tym samym umożliwi zamawiającym wybór rzeczywiście najkorzystniejszej oferty. Zmiana spowoduje wzrost jawności i powszechnego dostępu do informacji o wydatkowaniu pieniędzy publicznych (art. 14a, art. 15 ust. 1, art. 55, art. 65 ust. 1 i art. 68 ust. 3).
- Zobowiązano agencje państwowe wydające pieniądze publiczne na własne potrzeby do stosowania ustawy na zasadach ogólnych, w zakresie nie uregulowanym odrębnymi przepisami (art. 4 ust. 1 pkt 7).
- Wyraźnie określono, iż środki pochodzące z gminnych funduszy celowych są środkami publicznymi, a nie są nimi darowizny przekazane przez osoby fizyczne i osoby prawne nie zobowiązane do stosowania ustawy (art. 2 pkt. 7, lit. e).
- Do nowelizacji ustawa określała w art. 75 ust. 2 wysokość maksymalną zabezpieczenia na 80% wartości zamówienia. Często powodowało to słuszne pretensje oferentów o blokowanie znacznych środków finansowych na kontach zamawiających oraz uniemożliwianie tym samym udziału w innych postępowaniach. Zmiany ustawy ustalają maksymalną żadaną wysokość zabezpieczenia na 10 % wartości zamówienia (art. 75 ust. 2).
- Zracjonalizowano zasady wykluczania podmiotów z udziału w postępowaniu. Do nowelizacji brak było jednoznacznej możliwości zaklasyfikowania ofert do grup ofert nieważnych oraz odrzuconych lub pojęcia oferenta wykluczonego z postępowania. W konsekwencji można było mieć do czynienia z ofertą odrzuconą ale ważną lub nieodrzuconą ale nieważną i brak było odniesienia do tego czy w związku z tym postępowania przetargowe można uznać za ważne czy też nie. Przy abstrakcyjnym istnieniu niektórych zagadnień prawnych były to sytuacje trudne nie tylko do zinterpretowania ale również do przyjęcia przez organy kontrolne. Zrezygnowano także z uprawnień dla Ministra Finansów, który przed nowelizacją, z ważnych względów społecznych lub gospodarczych, mógł wydać zgodę na udział w postępowaniu dostawców i wykonawców, którzy zalegali z uiszczaniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne. Po nowelizacji przepis ten (art. 19 ust. 1 pkt 3) jednoznacznie dyskwalifikuje dłużników ZUS lub Skarbu Państwa z ubiegania się o zamówienie publiczne (art. 19 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 22 ust. 7, art. 27 i art. 27b).

- Uwzględniono w nowelizacji problematykę łączenia środków publicznych ze środkami zagranicznymi, co jest niezbędne z uwagi na szeroki zakres korzystania przez gminy z tej formy finansowania inwestycji infrastrukturalnych (art. 3 ust. 3).
- Wprowadzone nowelizacją przepisy umożliwiają reagowanie przez zamawiającego na przypadki nieuczciwej konkurencji (zgodnie z ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) - pozwolą zamawiającemu odrzucić ofertę np. zawierającą ceny dumpingowe lub wprowadzającą w błąd co do oznaczenia towarów (art. 27a pkt 3).

Nowelizacja ustawy o zamówieniach publicznych wprowadziła nowe delegacje dla Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Art. 25 ust. 5 daje delegację do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego zakresu i trybu przekazywania informacji cenowych z postępowania o zamówienie publiczne na roboty budowlane oraz kopii oferty najkorzystniejszej, natomiast art. 35 ust. 3 daje delegację do określenia, w drodze rozporządzenia, metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego oraz kosztorysowych norm nakładów rzeczowych, cen jednostkowych robót budowlanych oraz ceny czynników produkcji dla potrzeb sporządzania kosztorysu inwestorskiego.

Jednocześnie w 1997 roku weszły w życie przepisy wykonawcze:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1997 roku w sprawie określenia zakresu twórczych prac projektowych oraz trybu przeprowadzania konkursu na twórcze prace projektowe i prace z zakresu działalności twórczej w dziedzinie kultury i sztuki (Dz. U. Nr 100, poz. 619). Określa ono tryb oraz zasady organizowania konkursu na zamówienia publiczne udzielane w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 4 ustawy o zamówieniach publicznych.
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1997 r. w sprawie określenia wzorów ogłoszeń o zamówieniach publicznych publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz dodatkowych informacji zawartych w ogłoszeniach (Dz. U. 1997r. Nr 138, poz. 930). Określa ono (na podstawie art. 14a ust. 6 pkt 1 ustawy) wzory ogłoszeń oraz dodatkowe informacje, które muszą być zawarte w ogłoszeniach. I tak określono w nim wzory:
  - ogłoszenia o przetargu nieograniczonym o wartości powyżej 30 000 ECU,
  - zaproszenia do zgłaszania zainteresowania udziałem w przetargu ograniczonym o wartości powyżej 30 000 ECU,
  - informacji o wstępnej kwalifikacji,
  - ogłoszenia o przetargu dwustopniowym o wartości powyżej 30 000 ECU,
  - ogłoszenia o wyniku postępowania,

- informacji o rozpoczęciu postępowania w trybie negocjacji z zachowaniem konkurencji o wartości powyżej 200 000 ECU,
- informacji o rozpoczęciu postępowania w trybie zapytania o cenę o wartości powyżej 200 000 ECU.

Wraz z wejściem w życie rozporządzenia straciły moc dotychczas obowiązujące:

- zarządzenie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 29 grudnia 1994 r. w sprawie określenia wzoru ogłoszenia o organizacji przetargu nieograniczonego oraz dodatkowych informacji, które muszą być zawarte w ogłoszeniu (Monitor Polski z 1995 r. Nr 1, poz. 13 i z 1996 r. Nr 27, poz. 292),
- zarządzenie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 29 grudnia 1994 r. w sprawie określenia wzoru zaproszenia do składania ofert w przetargu nieograniczonym (Monitor Polski z 1995 r. Nr 1, poz. 14),
- zarządzenie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 25 sierpnia 1995 r. w sprawie określenia wzoru ogłoszenia o wyborze oferty oraz dodatkowych informacji, jakie muszą być zawarte w ogłoszeniu (Monitor Polski Nr 43, poz. 501 i z 1996 r. Nr 27, poz. 293).

III Rynek zamówień publicznych w Polsce

1. Przetargi nieograniczone powyżej progu 20 000 ECU (30 000 ECU)

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy przetarg nieograniczony jest podstawowym trybem udzielania zamówień publicznych. W przedziale zamówień powyżej progu 20 000 ECU (30 000 ECU) w roku ubiegłym nastąpił prawie czterokrotny wzrost

ilości przetargów nieograniczonych w porównaniu do roku 1995 - z 7188 poprzez 20 279 w roku 1996 do 25 965 w 1997 r.

Rozpatrując jedynie publikowane w Biuletynie ogłoszenia o przetargach, to w zdecydowanej większości są to ogłoszenia o przetargach nieograniczonych (98% wszystkich przetargów).

Najwięcej przetargów zostało przeprowadzonych w województwach: warszawskim, katowickim, poznańskim, najmniej w województwach: chełmskim, leszczyńskim, pilskim. Strukturę zamówień publicznych w ujęciu terytorialnym i rodzajowym przedstawia **załącznik nr 1**.

W 1997 roku w Biuletynie Zamówień Publicznych ukazało się 17 093 ogłoszeń o wyborze oferty. Z tego w ok. 14 000 ogłoszeń zamawiający podawali cenę oferty wybranej, w pozostałych zaś przypadkach podawano ceny jednostkowe np. poszczególnych usług. Z analizy 14 000 ogłoszeń o wyborze oferty wynika, że średnia wartość przetargu nieograniczonego powyżej progu 20 000 ECU w 1997 roku wynosiła ok. 0,8 mln zł, przy średniej w roku 1996 - ok. 0,6 mln zł.

Wzrost wartości średniej pojedynczego kontraktu był, przede wszystkim, skutkiem wzrostu gospodarczego oraz wpływu inflacji na poziom cen i kosztów.

Na podstawie średniej wartości kontraktu oraz ogólnej liczby ogłoszeń o wyborze oferty można szacować, że ogólna wartość przetargów nieograniczonych powyżej progu 20 000 ECU w 1997 roku kształtowała się na poziomie ok. 13,6 mld zł.

Natomiast, ogólnie rzecz biorąc, w około 50% przypadków wartość poszczególnych zamówień publicznych nie przekraczała 400 000 zł. (**załącznik nr 2**). Charakterystycznym jest niewielki (1,4%) odsetek zamówień o wartości do 70 000 zł (próg 20 000 ECU), co oznacza, że zamawiający szacował wartość zamówień powyżej 20 000 ECU a faktyczna wartość była poniżej tego progu, oraz dość spory (14,5%) odsetek zamówień przekraczających wartość 1 000 000 zł.

Zwraca uwagę dość niska liczba opublikowanych ogłoszeń o wyborze oferty w stosunku do ilości przetargów nieograniczonych zamieszczonych w Biuletynie Zamówień Publicznych. Na taką sytuację wpłynęły następujące czynniki:

- brak obowiązku (przed nowelizacją 1997 roku) publikacji ogłoszenia informującego o zakończeniu postępowania, jeżeli doszło do unieważnienia przetargu lub wszystkie oferty odrzucono,
- nieprzestrzeganie przez zamawiających przepisu art. 50 ust. 3, nakazującego publikowanie ogłoszeń o wyborze oferty w Biuletynie,
- „efekt przesunięcia” - z uwagi na czas trwania postępowania przetargowego (ok. 60 dni) przetargi ogłoszone po 1 listopada roku kalendarzowego kończą się dopiero w roku przyszłym; w 1997 roku dotyczyło to ok. 6,85 % przetargów.

W związku z powyższym w nowelizacji nałożono na zamawiających obowiązek informowania o wynikach przetargu także w przypadku kiedy

zakończył się on unieważnieniem lub odrzuceniem wszystkich ofert. Po wejściu w życie tej zmiany będzie możliwe skuteczne monitorowanie przetargów nieograniczonych od momentu rozpoczęcia do zakończenia postępowania.

W 1995 r. ze względu na przedmiot zamówienia ok. 79,5 % przetargów nieograniczonych dotyczyło robót budowlanych, 12 % dostaw, a 8,5 % usług. W 1996 r. roboty budowlane stanowiły ok. 70 %, dostawy 17 % a usługi 13 %, natomiast w roku 1997 odsetek kontraktów na roboty budowlane pozostał bez zmian (70 %), dostawy stanowiły 18 % a usługi 12 %.

Jeżeli chodzi o strukturę wartościową, to w roku 1997 84% środków publicznych wydano na roboty budowlane (w roku 1996 - 74%), 10% na dostawy (1996 - 9%) oraz 6% na usługi (1996 - 17%) (**załącznik nr 3**).

Natomiast na podstawie informacji o wynikach kontroli na temat udzielania zamówień publicznych przez gminy, przygotowanej przez Najwyższą Izbę Kontroli, wynika, że w pierwszych trzech kwartałach roku 1996 76,6 % wydatków na zamówienia publiczne dotyczyło dostaw i usług a 23,4 % - robót budowlanych.

Dane te obejmują wszystkie tryby udzielania zamówień publicznych bez względu na ich wartość, co może być przyczyną różnic pomiędzy danymi z Biuletynu a analizami NIK. Dane Biuletynu, będące podstawą sprawozdania, dotyczą przetargu nieograniczonego powyżej 20 000 ECU (30 000 ECU).

2. Optymalizacja wyborów ekonomicznych

O efektach ekonomicznych spowodowanych przez ustawę można wnioskować na podstawie cen ofert najkorzystniejszych, wybranych w wyniku postępowań przetargowych.

Przetarg nieograniczony w gospodarce rynkowej jest optymalną procedurą wyłaniania dostawców / wykonawców dla sektora publicznego. W wielu przypadkach przeprowadzenie przetargu nieograniczonego zależało od czynnika czasu, w szczególności zbyt długiego terminu składania ofert.

Zamawiający określają wymagania jakościowe zamówienia poprzez podanie warunków jakie musi spełniać przedmiot zamówienia i podmiot realizujący. Jeżeli zamawiający właściwie określi warunki podmiotowe i przedmiotowe w konkretnym zamówieniu to wybór najtańszej oferty jest wyborem najkorzystniejszym.

Na podstawie wyborów ofert, dotyczących zamówień udzielanych w trybie przetargu nieograniczonego powyżej progu 20 000 ECU (30 000 ECU) można stwierdzić, że w ok. 68% (w 1996 roku - 79%) przypadków komisje przetargowe wybierały oferty najtańsze (**załącznik nr 4**). Spadek tego odsetka nie świadczy jednak o zmniejszeniu efektywności procedur wyboru oferenta - nie zawsze oferta najtańsza jest najkorzystniejszą. Różnorodność kryteriów oceny ofert stosowanych przez zamawiających prowadzi do wyborów optymalnych nie tylko z punktu widzenia ceny ale także, na przykład, warunków gwarancji, terminów realizacji zamówienia, kosztów użytkowania w dłuższym okresie itp.

Natomiast jeżeli chodzi o zamówienia, których wartości były zbliżone do ceny ofert najdroższych to jedynie w 6,5% przypadków komisje przetargowe wybrały oferty o cenie maksymalnej (**załącznik nr 5**).

Średnio w jednym przetargu, zakończonym wyborem oferty, wpływało 4,2 oferty (w roku 1996 - 3,64). W odniesieniu do robót budowlanych średnia ta wynosi 3,87 (w roku 1996 - 3,13), w odniesieniu do usług - 3,7 (3,64), a w odniesieniu do dostaw 4,91 (4,78).

Z danych o wyborach ofert wynika także, że w ponad 10% (dla dostaw - w ponad 20%) przypadków składano 7 i więcej ofert (**załącznik nr 6**).

Zwiększenie średniej liczby ofert napływających na jeden przetarg świadczy zarówno o zwiększonym zainteresowaniu ubieganiem się o otrzymanie zamówienia publicznego, jak i o szerokim dostępie potencjalnych oferentów do informacji na temat udzielanych zamówień publicznych. Dostęp do informacji sprzyja konkurencji wśród oferentów, ubiegających się o otrzymanie zamówienia.

W ok. 64% przypadków komisje przetargowe nie odrzuciły żadnej oferty. Odsetek ten może świadczyć o dosyć dobrym przygotowaniu oferentów przystępujących do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, niepokojący jest jednocześnie fakt, że aż w ok. 10% postępowań odrzucono 3 lub więcej ofert.

Co charakterystyczne, skrócenie ustawowego terminu składania ofert (ok. 70,6% ogólnej liczby decyzji Prezesa), zarówno w roku 1996 jak i w 1997, nie miało zasadniczego wpływu na liczbę składanych ofert w poszczególnych postępowaniach przetargowych. Z danych o wyborach ofert wynika, że, zarówno przy terminach krótszych niż ustawowe jak i przy terminach dłuższych, odsetek liczby składanych ofert jest zbliżony (**załącznik nr 7**). Okazuje się więc, że w praktyce, skrócenie terminu składania ofert nie miało wpływu na liczbę ofert złożonych w danym postępowaniu.

Procedury ustawowe prowadziły do optymalnych wyborów ekonomicznych - najkorzystniejszych ofert. Dokonywano zamówień:

- po najkorzystniejszej cenie,
- spełniających wymagania jakościowe,
- zgodnie z warunkami przetargu.

Po wejściu w życie Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1997 r. w sprawie określenia wzorów ogłoszeń o zamówieniach publicznych publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz dodatkowych informacji zawartych w ogłoszeniach (Dz. U. z 1997r. Nr 138, poz. 930) do Urzędu Zamówień Publicznych zaczęły napływać informacje o unieważnieniu postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego.

Z danych - dotyczących przetargów ogłoszonych w listopadzie i grudniu 1997 roku - wynika, że w ok. 18% przypadków ogłaszane przetargi nie dochodzą do skutku. Najczęstszą przyczyną unieważnienia postępowania o zamówienie publiczne w tym okresie, był wpływ mniej niż dwóch ofert nie podlegających odrzuceniu (ok. 40% ogółu unieważnień).

Na podstawie informacji o przetargach zakończonych opublikowaniem ogłoszeń o wyborze oferty w Biuletynie Zamówień Publicznych można stwierdzić, że poziom cen poszczególnych ofert był stosunkowo najbardziej wyrównany w przypadku przetargów na wykonanie robót budowlanych, a zdecydowanie duży rozrzut cen występował w przetargach na usługi i dostawy.

W ok. 50% przypadków zamówień na roboty budowlane różnica między ceną minimalną a maksymalną wahała się w granicach 20%. Co ciekawe w ponad 10% przypadków zamówień na usługi różnice te sięgały 200% (**załącznik nr 8**). Dane te potwierdzają słuszność ograniczenia, w nowelizacji, możliwości udzielania zamówień publicznych w trybach mniej konkurencyjnych, takich jak negocjacje z zachowaniem konkurencji czy zamówienia z wolnej ręki.

W przypadku robót budowlanych realizacja inwestycji rozciągnięta jest w czasie. Zamawiający przewidując taką sytuację wprowadzają zapis do specyfikacji istotnych warunków zamówienia, określający sposób waloryzacji cen w oparciu o przyjęte wskaźniki. Jeżeli nastąpi waloryzacja ceny zgodnie z warunkami przetargu to oferta najkorzystniejsza w momencie wyboru zachowuje nadal walor oferty najkorzystniejszej.

Zgodnie z przepisami ustawy zamawiający są zobowiązani żądać wadium w wysokości 1% - 5% szacunkowej wartości zamówienia. Stosunek wadium do ceny oferty wybranej dla robót budowlanych wynosił - 2,73%, dla dostaw 3,24%, dla usług 2,84%. Średni poziom relacji wadium do ceny najkorzystniejszej oferty kształtował się na poziomie 2,80% (**Tablica 1**).

Tablica 1. Średni poziom relacji wadium do ceny najkorzystniejszej oferty

Rok 1996		Rok 1997	
rodzaj	wadium / cena oferty	rodzaj	wadium / cena oferty
budowlane	2,84%	budowlane	2,73%
dostawy	3,21%	dostawy	3,25%
usługi	2,81%	usługi	2,83%
ogółem	2,89%	ogółem	2,81%

Procentowy rozkład częstotliwości występowania przetargów, dla których stosunek wadium do ceny wybranej oferty przybiera określoną wartość przedstawia **załącznik nr 9**. Analizując dane, okazuje się, że w ponad 80% (słupki zaciemnione) przypadków zamówień zakończonych wyborem oferty wadium mieści się w ustawowym przedziale 1% - 5%. W ponad 10% przypadków wartość wadium przekracza górną granicę progę, natomiast w 7,5% przypadków wartości te są niedoszacowane. Odchylenia od dopuszczalnych progów są spowodowane przede wszystkim brakiem danych o wartościach szacunkowych zamówień (wadium jest odsetkiem wartości szacunkowej a nie ceny oferty wybranej) ale także błędnym określeniem przez zamawiającego wysokości samego wadium (jest najczęściej zawyżona) lub też wartości szacunkowej (także zawyżona).

Jeżeli chodzi o strukturę wartościową, to szczegółowe dane pokazuje **załącznik nr 10**. Z wykresu tego można wnioskować, że największe wartości wadów (a co za tym idzie największe wartości zamówień) dotyczyły kontraktów na roboty budowlane. Charakterystycznym jest tutaj ich wzrost w drugiej połowie roku.

W przypadku robót budowlanych zbyt wysokie wadium mogło podnosić koszty postępowania oraz w konsekwencji podwyższać ceny ofert. Zamawiający żądali stosunkowo wysokiego wadium, licząc się z podwyższeniem ceny z obawy na zarzuty braku zabezpieczenia interesów zamawiającego na etapie udzielania zamówienia publicznego. Koszty związane z wadium mogły mieć wpływ na ilość ofert wpływających w odpowiedzi na zaproszenie do udziału w przetargu nieograniczonym.

W nowelizacji wprowadzono przepis nakazujący zamawiającemu zwrot wadium wniesionego w pieniądzu wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane.

3. Informacja o rynku zamówień publicznych

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o zamówieniach publicznych ogłoszenia przewidziane w ustawie publikuje się w Biuletynie Zamówień Publicznych, który jest wydawany przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. W Biuletynie zamieszczane były ogłoszenia o zamówieniach powyżej progu 20 000 ECU - dotyczące przetargów nieograniczonych, dwustopniowych, wstępnych kwalifikacji; o przetargach ograniczonych - powyżej 200 000 ECU oraz ogłoszenia o wyborze oferty.

Po nowelizacji w Biuletynie publikowane są ogłoszenia powyżej progu 30 000 ECU dla trybów przetargowych oraz informacje o negocjacjach z zachowaniem konkurencji i zapytaniach o cenę powyżej 200 000 ECU.

Szczegółową strukturę ogłoszeń publikowanych w Biuletynie prezentuje **załącznik nr 11**.

Zamawiający nie płacą za publikowanie ogłoszeń w Biuletynie. Podmioty sektora publicznego mają bezpłatny środek komunikacji z potencjalnymi oferentami - nie muszą ponosić kosztów płatnych ogłoszeń prasowych.

W porównaniu do 1996 r. ilość numerów Biuletynu Zamówień Publicznych spadła ze 183 do 158 w 1997 r., przy jednoczesnym wzroście ilości ogłoszeń z 34.136 do 44.657.

Graficzne przedstawienie narastającej liczby publikowanych ogłoszeń w poszczególnych latach przedstawia **załącznik nr 12** natomiast liczbę ogłoszeń w poszczególnych miesiącach 1997 roku w rozbiciu na rodzaje i tryby przedstawia **załącznik nr 13**.

Podkreślenia wymaga fakt iż mimo znacznego wzrostu liczby ogłoszeń, publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych, Urząd zachowywał 10 - dniowy, przewidziany w ustawie termin publikacji.

Systematycznie wzrasta liczba odbiorców Biuletynu. W dniu 31 grudnia 1995 r. było 3.564 prenumeratorów, 31 grudnia 1996 r. - 5.381 prenumeratorów, w styczniu 1998 r. - prawie 8.000 prenumeratorów, przy nakładzie 10 000. Biuletyn jest dostępny w urzędach, siedzibach izb gospodarczych, centralach firm co oznacza, że faktycznie jest odbierany przez znacznie szerszy krąg zainteresowanych niż wskazywałaby liczba prenumeratorów.

Na rynku prasy mamy do czynienia ze zjawiskiem bezpłatnych przedruków ogłoszeń z BZP w dziennikach np. Rzeczpospolita, Gazeta Wyborcza.

Na początku 1998 roku Departament Biuletynu Zamówień Publicznych przeprowadził badania, których celem było określenie, jak postrzegany jest Biuletyn Zamówień Publicznych przez jego klientów. Pod pojęciem klientów Biuletynu rozumiane są tu wszystkie podmioty mające jakikolwiek z nim związek. Można tu wymienić:

- zamawiających - publikujących w Biuletynie ogłoszenia,
- oferentów - czerpiących z Biuletynu informacje o możliwościach zbytu swoich produktów,
- firmy szkoleniowe i doradcze - udzielające konsultacji w sprawach związanych zamówieniami publicznymi, zwane dalej "doradcami",
- inne podmioty zainteresowane systemem zamówień publicznych - np. środki masowego przekazu, ośrodki badania rynku, izby gospodarcze, itp.

Wyniki badań mają posłużyć do takiego usprawnienia pracy Departamentu Biuletynu Zamówień Publicznych, by jego klienci byli jak najbardziej zadowoleni z jego produktu, jakim jest Biuletyn Zamówień Publicznych.

W przeprowadzonym badaniu zastosowano metodę ankietową. Zastosowano następujące sposoby dotarcia do potencjalnych respondentów:

- pocztą wysłano 2 000 ankiet:
  - w połowie do organów administracji samorządu terytorialnego
  - w połowie do organów administracji rządowej,
- dwukrotnie opublikowano ankietę w Biuletynie Zamówień Publicznych (BZP Nr 10 z 27.01.98 i BZP Nr 19 z 10.02.98; 2 x 10 000 egz.),
- opublikowano ankietę w prasie fachowej.

Do dnia 9.03.1998 roku wpłynęło 667 wypełnionych ankiet, które stały się podstawą analizy.

Departament Biuletynu Zamówień Publicznych oceniany jest przez jego klientów (praktycznie jedynie przez zamawiających i oferentów - firm doradczych odpowiedziała znikoma ilość) dobrze. Zarówno jeżeli chodzi o współpracę - 92% ocen pozytywnych jak i o terminowość publikacji ogłoszeń (91%).

Podobną ocenę zyskał jego główny produkt jakim jest Biuletyn Zamówień Publicznych. Jego wygląd (układ typograficzny) chwali 96% respondentów, czytelność i przejrzystość 75% a ilość przekazywanej informacji uzyskała 86% ocen pozytywnych przy ogłoszeniach o przetargu i 90% ocen pozytywnych przy ogłoszeniach o wyniku postępowania. Pozytywnie oceniono także (90% respondentów) kontakty z dystrybutorem.

Analizując odpowiedzi udzielone na kolejne pytania ankiety można zauważyć wyraźne różnice pomiędzy zamawiającymi a oferentami.

Są one widoczne w ich oczekiwaniach w stosunku do Departamentu Biuletynu i samego Biuletynu Zamówień Publicznych. Zamawiającym bardziej zależy na wygodnej współpracy z Urzędem, oferentom na szybkim i wygodnym dostępie do informacji. Czasem oczekiwania obu grup respondentów są wręcz sprzeczne; na przykład oferenci oczekują większego zakresu publikowanych w ogłoszeniach informacji, zamawiający mniejszego; oferenci preferują branżowe wydania Biuletynu, zamawiający lokalne.

Zamawiający i oferenci zgodnie preferują otrzymywanie Biuletynu w wersji "papierowej". Bardzo mała liczba respondentów oczekuje Biuletynu w wersji elektronicznej. Jeszcze mniejsza ich liczba korzysta z elektronicznego wydania Biuletynu poprzez internet. Z faktu tego płynie konkluzja polegająca na konieczności promowania nowoczesnych sposobów przekazywania informacji z jednej, a umożliwienia dostępu do nich poprzez przyłączenie do sieci (głównie zamawiającym) z drugiej strony. Ci respondenci, którzy korzystają z serwisu publikowanego w internecie są z niego w zasadzie zadowoleni. Jedyny powtarzający się postulat to zwiększenie zakresu publikowanych informacji o zagadnienia prawne: teksty aktów prawnych, interpretacje, wyjaśnienia, itp.

Biuletyn Zamówień Publicznych w obecnej formie postrzegany jest przez respondentów jako przydatne narzędzie pracy (63% respondentów wyraziło taką ocenę). Przydatność ta ograniczana jest, według stosunkowo niewielkiej grupy, zbyt wysokimi progami wartości zamówienia kwalifikującymi ogłoszenie do druku w BZP. Wydaje się, że fakt ten, w połączeniu z postulatem wydawania regionalnych odmian Biuletynu, wskazuje na oczekiwanie respondentów na lokalne źródło informacji o postępowaniach o wartości poniżej 30 000 ECU rozpoczynanych na ich terenie.

Na początku listopada 1997 roku uruchomiono, wyłącznie dla potrzeb Urzędu, serwer internetowy o adresie **www.uzp.gov.pl**, zlokalizowany w siedzibie UZP.

Serwis proponowany przez serwer Urzędu, zaprojektowany z myślą o wszystkich użytkownikach, także tych mniej zaawansowanych w dziedzinie „internautyki” - jest jasny i przejrzysty. Nie bez znaczenia jest prostota zastosowanych rozwiązań. Dzięki niej możliwe jest szybkie przesyłanie danych, co nie czyni pracy uciążliwą nawet dla użytkowników korzystających z powolnego połączenia poprzez łącza telefoniczne. Wszelkie dane oferowane w omawianym serwisie są aktualizowane na bieżąco, tak że stanowi on szybkie źródło aktualnych informacji. Cecha ta jest szczególnie istotna w odniesieniu do Biuletynu Zamówień Publicznych.

Dla zainteresowanych serwis Urzędu Zamówień Publicznych oferuje wiele cennych informacji, jak na przykład ogłoszenia o przetargach publikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych. Ogłoszenia te można przeglądać wprost na ekranie swojego monitora lub skopiować wszystkie na swój komputer i tam dopiero wyszukać te, które interesują danego odbiorcę. Dostępne są również archiwa Biuletynu obejmujące informacje z poprzednich lat. Ostatnio uruchomiono

dodatkowo mechanizm pozwalający na wyszukanie konkretnego ogłoszenia według zadanego klucza wprost na serwerze.

Inną interesującą ofertą serwisu internetowego Urzędu jest możliwość korzystania z elektronicznych wersji obowiązujących formularzy przeznaczonych do nadsyłania ogłoszeń do publikacji w Biuletynie Zamówień Publicznych (do ich użycia potrzebny jest edytor MS Word).

Można tu także znaleźć bazę danych o firmach, które wygrały przetargi.

Dla osób poszukujących informacji prawnych zamieszczono akty prawne związane z zamówieniami publicznymi oraz bibliografię zawierającą interesujące pozycje dotyczące systemu zamówień publicznych.

Serwis posiada wersję angielską oraz możliwość korzystania z poczty elektronicznej, dzięki czemu można wygodnie i szybko przesłać dowolną korespondencję adresowaną do Prezesa UZP jak i do poszczególnych departamentów Urzędu.

O ile w pierwszym miesiącu działania serwisu (**załącznik nr 14**), cieszył się on niewielkim zainteresowaniem (ok. 27 000 zapytań) - powodem był brak przede wszystkim szerokiej informacji o serwisie, o tyle w grudniu liczba zapytań wzrosła do ok. 46 000, a w styczniu 1998 roku do ponad 104 000 - co daje średnio ponad 3 300 zapytań dziennie.

Największym zainteresowaniem cieszyły się strony związane z wydawanymi biuletynami, na których korzystający mogli szybko przeglądać ostatnie ogłoszenia. Częstymi były tutaj przypadki kopiowania całych numerów poszczególnych biuletynów. Dalej przeglądano bazę firm, które wygrały postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także, strony, na których umieszczono akty prawne związane ze sferą zamówień publicznych, listę arbitrów czy wreszcie spis literatury poświęconej tematyce zamówień publicznych.

4. Zamówienia publiczne związane z klęską powodzi

Ustawa o zamówieniach publicznych zawiera specjalne mechanizmy umożliwiające udzielanie zamówień publicznych w sytuacjach szczególnych, uzasadnionych lub spowodowanych względami bezpieczeństwa narodowego, ochroną tajemnicy państwowej, stanem klęski żywiołowej. Art. 4 ust. 2 ustawy ustanawia kompetencje dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia określającego szczególne zasady udzielania zamówień z uwagi na wyżej wymienione okoliczności.

W dniu 20 sierpnia 1996 roku Rada Ministrów wydała rozporządzenie w sprawie określenia szczególnych zasad udzielania zamówień publicznych ze względu na ochronę bezpieczeństwa narodowego, ochronę tajemnicy państwowej, stan klęski żywiołowej lub inny ważny interes państwa (Dz. U. z 1996 roku Nr 109 poz. 524), które to rozporządzenie miało zastosowanie między innymi w przypadku udzielania zamówień publicznych mających na celu bezpośrednią obronę lub usuwanie skutków powodzi jaka nawiedziła południowe rejony Polski w lipcu 1997 roku.

Rozporządzeniem z dnia 15 lipca 1997 roku (Dz. U. z 1997 roku Nr 81, poz. 515) Rada Ministrów zmieniła niniejsze rozporządzenie dodając § 9a, który stanowi, że nie podlegają wykluczeniu z ubiegania się o udzielenie zamówienia publicznego związane z usuwaniem skutków powodzi, która miała miejsce w

lipcu 1997r., dostawcy i wykonawcy zalegający z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne. Celem takiego unormowania było usprawnienie zlecania prac lub dostaw związanych z usuwaniem skutków powodzi, a w szczególności umożliwienie ubiegania się o zamówienie publiczne firmom z obszarów dotkniętych klęską powodzi.

Zastosowanie rozporządzenia może mieć miejsce po zaistnieniu faktycznego stanu klęski żywiołowej. Do zastosowania rozporządzenia nie jest więc konieczne wprowadzenie stanu wyjątkowego spowodowanego klęską żywiołową.

W postępowaniach o udzielanie zamówień publicznych prowadzonych na zasadach szczególnych nie obowiązują następujące przepisy ustawy o zamówieniach publicznych:

- 1) dotyczące jawności protokołu postępowania i dokumentacji podstawowych czynności związanych z postępowaniem,
- 2) dotyczące ogłoszeń o postępowaniu i jego wynikach,
- 3) dotyczące terminów ustawowych (art. 38 ust. 2 i 3, art. 51 ust. 1 i art. 57),
- 4) dotyczące uzyskiwania zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na zawarcie umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu (art. 81 i art. 84 ust. 2),
- 5) dotyczące odwołań,
- 6) dotyczące wymogu zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych wyboru trybu innego niż przetarg nieograniczony (niezależnie od wartości zamówienia).

Należy tutaj zwrócić uwagę, że, jeżeli ze względu na stan klęski żywiołowej wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zasadach szczególnych rozstrzyga bezpośrednio sam zamawiający, informując o tym Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych zgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia.

Sama ustawa o zamówieniach publicznych w art. 71 ust. 1 pkt 6 zawiera regulacje umożliwiające udzielanie zamówień publicznych w trybie z wolnej ręki z uwagi na szczególne okoliczności gospodarcze i społeczne, których zamawiający nie mógł przewidzieć a wymagane jest natychmiastowe udzielenie zamówienia. Przepis ten został zaprojektowany z myślą o sytuacjach szczególnych takich jak: klęski żywiołowe, katastrofy czy awarie.

Praktyka wykazała, że polskie przepisy w zakresie udzielania zamówień publicznych w sytuacjach szczególnych, takich jak klęski żywiołowe, jak najbardziej się sprawdziły, pozwalając dysponentom środków publicznych na szybkie reagowanie w obliczu zagrożeń niesionych przez kataklizm lipcowej powodzi.

W związku z klęską powodzi jaka nawiedziła południowe rejony Polski w lipcu 1997 roku, do Prezesa UZP napłynęło do końca ubiegłego roku 1.355 informacji o wszczęciu postępowania bądź też udzieleniu zamówienia publicznego na zasadach szczególnych, na łączną kwotę ok. 474 855 008 zł. Średnia wartość pojedynczego kontraktu wahała się w granicach 355 430 zł.

Największy udział w wydatkowanych środkach (**załącznik nr 15**) ma województwo wrocławskie (ok. 34,9% ogólnej wartości zamówień). Dalej mamy województwa: opolskie (10,9%), bielskie (9,9%), katowickie (8,0%) czy nowosądeckie (6,9%). Najmniej środków natomiast wydatkowały takie województwa jak: tarnobrzeskie, kaliskie, sieradzkie czy skierniewickie (poniżej 0,1% ogólnej wartości zamówień). Jak widać z powyższych danych, najwięcej środków wydatkowały województwa nie tylko najbardziej dotknięte klęską powodzi ale także posiadające największe rezerwy finansowe.

W przeważającej większości stosowanym trybem było zamówienie z wolnej ręki - ok. 91,9% ogólnej liczby zamówień, na miejscu drugi plasowały się negocjacje z zachowaniem konkurencji - ale już tylko w ok. 5%. Pozostałymi trybami, które stosowali zamawiający, były: przetarg nieograniczony -1,8%; przetarg ograniczony - 1% oraz zapytanie o cenę - 0,3%.

Ze względu na przedmiot to 82,6% zamówień dotyczyło robót budowlanych - zarówno kubaturowych jak i liniowych (**załącznik nr 16**).

Dalej plasują się usługi - 15% zamówień. Były to głównie zamówienia na projekty budowlane, ekspertyzy i plany technicznych i obejmowały oceny zniszczeń spowodowanych przez powódź a także usługi transportowe czy wynajmu samochodów. Natomiast dostawy z odsetkiem 2,4% ogółu zamówień dotyczyły głównie pierwszej fazy walki z żywiołem, kiedy to zamawiano pompy, worki czy też piasek a nawet drut.

Inne zestawienie dotyczące przedmiotu zamówienia zawiera **Tablica 2**. Pokazuje na co, przede wszystkim, wydatkowano środki publiczne.

Tablica 2. Przedmiot zamówień publicznych udzielonych na zasadach szczególnych w 1997r

Lp.	Przedmiot zamówienia	Przybliżona wartość zamówień	Odsetek
1	Roboty związane z regulacją rzek, remontem wałów przeciwpowodziowych, tam, jazów, śluz itp..	151 803 961,96 zł	31,97%
2	Remonty ulic i dróg	150 760 589,50 zł	31,75%
3	Remonty budynków	46 462 859,93 zł	9,78%
4	Remonty i odbudowa mostów	26 000 247,52 zł	5,48%
5	Naprawa i odbudowa wodociągów	9 041 114,44 zł	1,90%
6	Remonty i odbudowa kanalizacji	5 961 932,98 zł	1,26%

I tak, z analizy nadesłanych informacji wynika, że większość wydatków pochłonęły roboty związane z regulacją rzek, remontem wałów przeciwpowodziowych, naprawą tam, śluz, grobli czy jazów, remontem i modernizacją zbiorników wodnych itp. Przeznaczono na nie ok. 151 803 962 zł, tj. ok. 32% wydatków ogółem.

Na miejscu drugim znalazły się zamówienia na remonty, modernizację czy wręcz budowę od nowa, ulic i dróg - ok. 150 760 589 zł, tj. ok. 31,7% wydatkowanych środków. Dalej inwestowano w remonty i modernizację budynków - ok. 46 462 860 zł tj. ok. 9,8% wydatków. W dalszej kolejności plasują

się środki przeznaczane na remonty i odbudowy mostów - ok. 5,5%, naprawy i odbudowy wodociągów - ok. 1,9% czy wreszcie na remonty i modernizację kanalizacji - ok. 1,3%.

Warto tutaj zauważyć, że zamówienia na wyżej wymienione roboty stanowią ponad 80% wydatkowanych środków ogółem, co potwierdza strukturę ilościową udzielonych zamówień z punktu widzenia przedmiotu.

5. Struktura instytucjonalna

Urząd Zamówień Publicznych został utworzony w celu zapewnienia właściwej organizacji procesu udzielania zamówień publicznych.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych jako centralny organ administracji państwowej realizował zadania o charakterze prawnym i organizacyjnym.

Do pierwszej grupy zadań należało przede wszystkim:

- przygotowywanie projektów aktów prawnych,
- opiniowanie projektów aktów prawnych w ramach uzgodnień międzyresortowych,
- wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach: odstąpienia od trybu przetargu nieograniczonego w przypadku zamówień, których wartość przekracza 200 000 ECU (po nowelizacji dla zamówień z wolnej ręki już od 20 000 ECU), skrócenia terminów składania ofert, odstąpienia od obowiązku wnoszenia wadium, wyrażenia zgody na przygotowanie oferty w języku powszechnie używanym w handlu międzynarodowym, odstąpienie od obowiązku publikacji w dzienniku UE, zawarcie umowy przed ostatecznym rozpatrzeniem protestu, preferencji krajowych.

Do drugiej grupy należało:

- zapewnienie warunków organizacyjnych funkcjonowania arbitrażu,
- wydawanie Biuletynu Zamówień Publicznych,
- prowadzenie współpracy międzynarodowej w zakresie zamówień publicznych,
- organizowanie i kierowanie systemem szkoleń.

W trzecim roku obowiązywania ustawy nastąpiło, w porównaniu do roku 1995, prawie czterokrotne zwiększenie ilości spraw, realizowanych przez Urząd w ramach zadań ustawowych. Niezbędne zatem stało się uwzględnienie potrzeb Urzędu przy podziale rezerwy etatowej roku bieżącego.

Skalę wzrastającego obciążenia Urzędu Zamówień Publicznych, w porównaniu z rokiem 1996, obrazują następujące dane:

- liczba wydanych decyzji administracyjnych wzrosła z 2.800 w 1995 r. do 7.100 w roku 1996 oraz do ponad 8.700 w roku 1997,
- liczba wpływających odwołań - z 348 w 1995 r. poprzez 837 w roku 1996 do 1.005 w 1997 r.,

- liczba wydawanych numerów Biuletynu Zamówień Publicznych - zmalała ze 183 do 158 przy jednoczesnym wzroście ilości opublikowanych ogłoszeń z 34.136 do 44.657,
- ogólna liczba wpływających pism wzrosła z 45.856 w roku 1996 do 56.774 w roku 1997.

Na tak znaczący wzrost liczby spraw w 1997 r., w porównaniu do lat 1995 - 1996, wpłynęły następujące czynniki:

- rozszerzenie nowelizacją ustawy z dnia 6 lipca 1995 r. obowiązku stosowania ustawy o zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze także w zakresie zamówień finansowanych wyłącznie ze środków gospodarki pozabudżetowej,
- rozszerzenie nowelizacją z dnia 29 sierpnia 1997 r. zakresu uprawnień Prezesa UZP do wydawania decyzji w sprawie udzielenia zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki już przy zamówieniach przekraczających wartość 20 000 ECU,
- wyczerpanie się możliwości korzystania, w szczególności przez gminy, z przepisu art. 95, stanowiącego, że do zamówień, których udzielanie rozpoczęło się przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe,
- wygasanie umów podpisanych do końca 1994 r. - przed wejściem w życie ustawy, w odniesieniu do samorządów przed 1 stycznia 1996 r.

W minionym roku dał się zauważyć wzrost poziomu znajomości ustawy wśród uczestników rynku zamówień publicznych, zarówno zamawiających jak i oferentów. Potwierdza to coraz lepsze przygotowywanie dokumentów, związanych z prowadzonym postępowaniem o zamówienie publiczne oraz składanych ofert.

W związku z rozszerzeniem zakresu podmiotowego i przedmiotowego obowiązywania ustawy coraz więcej osób z sektora publicznego zajmuje się udzielaniem zamówień publicznych. W ramach tego sektora dokonały się zmiany w organizacji pracy, których celem było tworzenie warunków strukturalnych do podejmowania optymalnych, zgodnych z prawem, wyborów ekonomicznych - wyborów najkorzystniejszych ofert.

Przyjęte rozwiązania prawne i organizacyjne utrwalają sprawdzony w praktyce, jednolity i zdecentralizowany system zamówień publicznych. Dlatego też wszelkie koncepcje, zmierzające do jego podziału oraz wprowadzenia odrębnych regulacji i instytucji branżowych nie mają uzasadnienia.

6. Decyzje administracyjne w sprawach zamówień publicznych

W 1997 roku Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wydał ponad 8.700 decyzji administracyjnych. Rodzaj i strukturę poszczególnych decyzji przedstawia załącznik nr 17. Jedynie w ok. 14% przypadków były to decyzje negatywne.

Najwięcej decyzji dotyczyło wniosków o skrócenie ustawowego terminu składania ofert.

Po nowelizacji termin na składanie ofert pozostał bez zmian (art. 38 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych), wprowadzono natomiast przesłanki, w oparciu o które zamawiający może samodzielnie wyznaczyć termin składania ofert krótszy niż określony w ust. 2. Jeżeli więc:

- wyznaczenie terminu, o którym mowa w ust. 2, uniemożliwiłoby udzielenie i wykonanie zamówienia w danym roku budżetowym,
- wyznaczenie terminu, o którym mowa w ust. 2, mogło spowodować powstanie szkody w znacznych rozmiarach,
- uprzednio przeprowadzone postępowanie przetargowe w tej samej sprawie nie doprowadziło do zawarcia umowy,
- przedmiotem zamówienia są dostawy, usługi lub roboty budowlane powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych,

to zamawiający może sam wyznaczyć termin składania ofert, jednakże nie krótszy niż 3 tygodnie. Jeżeli natomiast wartość zamówienia publicznego przekracza równowartość 50 000 ECU, skrócenie terminu możliwe jest w wyżej wymienionych okolicznościach, za wcześniejszą zgodą Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

W 1997 roku ok. 70,6% ogólnej liczby decyzji Prezesa dotyczyło właśnie skrócenia terminu składania ofert. W 91% przypadków były to decyzje pozytywne. Jeżeli chodzi o rodzaj zamówienia to w 83% przypadków decyzje pozytywne dotyczyły zamówień na roboty budowlane, 11% - na dostawy natomiast 6% - na usługi.

Tak duży udział decyzji o skróconych terminach, dotyczących robót budowlanych wynikał ze zwiększonego w stosunku do dostaw i usług wpływu czynników zewnętrznych, a zwłaszcza:

- terminu uchwalenia ustawy budżetowej,
- późnego podziału środków przez dysponentów drugiego i trzeciego stopnia,
- przyznawania przez fundusze i agencje środków finansowych na realizację projektów w trzecim lub czwartym kwartale,
- sezonowość robót budowlanych.

W odniesieniu do zamówień publicznych o wartości powyżej progu 200 000 ECU, odstąpienie od trybu przetargu nieograniczonego wymaga zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. W tej sprawie wydano ich 20,3% ogółu decyzji. W 72% przypadków były to decyzje pozytywne.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych w 56% przypadków wydał zgodę na zastosowanie trybu zamówienia z wolnej ręki, w 26% przypadków - na zastosowanie trybu negocjacji z zachowaniem konkurencji. Szczegółową strukturę decyzji pozytywnych wydanych w sprawie zmiany trybu udzielenia zamówienia publicznego przedstawia **załącznik nr 18**.

Jednym z zadań stawianych przed ustawą o zamówieniach publicznych było zapewnienie konkurencji, przy zachowaniu niezbędnej ochrony podmiotom krajowym poprzez system preferencji krajowych. Stosowanie preferencji krajowych jest obowiązkowe. Oddziaływanie Prezesa UZP w tym zakresie odbywa się poprzez wydawanie decyzji administracyjnych.

W 1997 roku wydanych zostało ok. 2,3% ogółu decyzji dotyczących wniosków o odstąpienie od obowiązku stosowania preferencji krajowych. W 66% przypadków Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wydał zgodę na udzielenie zamówienia publicznego bez zastosowania preferencji krajowych.

Natomiast 0,1% decyzji Prezesa UZP dotyczyło realizacji zamówień publicznych przy wyłącznym udziale podmiotów i wykorzystaniu surowców i produktów krajowych. Wszystkie decyzje były pozytywne.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, poprzez wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących odstąpienia - na wniosek zamawiającego - od obowiązku wnoszenia wadium, ma wpływ na kształtowanie się poziomu kosztów prowadzenia postępowania. W 1997 roku decyzje te dotyczyły ok. 1,2% składanych wniosków, z czego aż 98% było pozytywnych. Jeżeli chodzi o rodzaj zamówienia to w 49% przypadków decyzje pozytywne dotyczyły zamówień na dostawy, 37% - na usługi, natomiast jedynie 14% - na roboty budowlane.

Pomimo narastającego w 1997 roku obciążenia Urzędu Zamówień Publicznych liczbą składanych wniosków o decyzje administracyjne, czas oczekiwania na ich wydanie średnio nie przekroczył dziesięciu dni. Co charakterystyczne w okresie największego spiętrzenia spraw (II i III kwartał) czas oczekiwania relatywnie zmalał. Szczegółowe zestawienie liczby wydawanych decyzji w miesiącu a czas oczekiwania przedstawia **załącznik nr 19**.

IV Kontrola udzielania zamówień publicznych

Ustawa o zamówieniach publicznych rozszerzyła istniejący system kontroli gospodarowania środkami publicznymi. Kontrolę udzielania zamówień publicznych, równolegle z kontrolą gospodarki finansowej prowadzą: Najwyższa Izba Kontroli i Regionalne Izby Obrachunkowe. Kontrolą objęte są podmioty udzielające zamówień publicznych określone w art. 4 ustawy jako zamawiający

Stwierdzenie nieprawidłowości o charakterze przestępstwa skutkuje skierowaniem wniosku o wszczęcie postępowania do organów ścigania na podstawie ustawy o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie przepisów kodeksu karnego. Natomiast w przypadku stwierdzenia naruszenia form, zasad i trybów ustawy o zamówieniach publicznych, organy kontroli kierują wnioski o wszczęcie postępowania do organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej działających przy wojewodach i regionalnych izbach obrachunkowych oraz właściwych resortach.

Na podstawie dokumentów opublikowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli, takich jak „Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 1996 roku” oraz „Informacja o wynikach kontroli: Udzielanie zamówień publicznych przez gminy” można wskazać, pomimo że dotyczą roku 1996,

krytyczne punkty w praktyce udzielania zamówień publicznych, które są aktualne i obecnie.

NIK wskazuje, przede wszystkim, na potrzebę zwracania przez zamawiającego szczególnej uwagi na to, kogo zaprasza do udziału w postępowaniu i składaniu ofert w trybach mniej konkurencyjnych (tj. przetarg ograniczony udzielany ze względu na koszty przeprowadzenia przetargu nieograniczonego, negocjacje z zachowaniem konkurencji, zapytanie o cenę czy zamówienie z wolnej ręki). Ma to istotne znaczenie w świetle art. 42 ust. 1 pkt 3 Prawa budżetowego, w myśl którego zamawiający jest zobowiązany do oszczędnego wydatkowania środków publicznych. Powinni to być więc dostawcy/wykonawcy, których udział w postępowaniu umożliwi dokonanie optymalnego wyboru ekonomicznego w danym momencie czasowym.

Z analiz NIK wynika, że zamawiający dość często niezgodnie z ustawą dzielili zamówienia na części. Należy tutaj stwierdzić, że podział zamówienia na części jest naruszeniem ustawy tylko w przypadku, gdy ma na celu uniknięcie procedur ustawowych. Tak więc, jeżeli podział zamówienia jest środkiem a nie celem i prowadzi do oszczędnego wydatkowania pieniędzy publicznych, to nie może być traktowany jako naruszenie prawa.

Kolejnym zarzutem, wysuniętym przez NIK wobec zamawiających, był brak zrozumienia definicji usług. Z materiałów wynika, że zdarzały się przypadki niestosowania ustawy przy zamówieniach na sprzęt biurowy, na publikowanie artykułów w czasopismach czy na prace projektowe i geodezyjno-kartograficzne. Pojęcie usług jak i dostaw należy rozumieć szeroko, natomiast przepisy w tym względzie są na tyle precyzyjne, że naruszenia mogły być spowodowane jedynie nieznaną przyczyną prawa lub jego lekceważeniem przez pracowników odpowiadających za zamówienia publiczne.

Naruszenie zasad, form i trybu udzielania zamówienia publicznego było najczęściej przyczyną naruszenia dyscypliny budżetowej w ogóle. W stosunku do wykonania budżetów przez wojewodów było drugim, co do liczebności, naruszeniem dyscypliny budżetowej. Po nowelizacji z sierpnia 1997r. naruszeniem dyscypliny budżetowej jest naruszenie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

Dalej, w opinii NIK, nie zawsze przestrzegano zasady, że tryb przetargu nieograniczonego jest trybem podstawowym, udzielając zbyt często zamówień z wolnej ręki. Odpowiednie regulacje w odniesieniu do tych sytuacji wprowadzono w ostatniej (29 sierpnia 1997r.) nowelizacji ustawy o zamówieniach publicznych.

Kolejnym zarzutem formułowanym pod adresem zamawiających jest niewłaściwe dokumentowanie udzielanych zamówień publicznych. Wymogi dotyczące dokumentacji postępowania o zamówienie publiczne są jednak bardzo precyzyjne i to od zamawiającego zależy przestrzeganie przepisów w tym zakresie.

Podsumowując, tylko niektóre z uchybień stwierdzonych przez kontrolerów NIK były konsekwencją niedoskonałości przepisów lub braku ich precyzji, zdecydowana większość nieprawidłowości nie znajduje usprawiedliwienia w

jakości prawa zamówień publicznych. Główną przyczyną uchybień była po prostu nieznamość przepisów a w niektórych przypadkach wręcz lekceważenie prawa. Pomimo jednak wskazanych błędów można zauważyć pozytywne zmiany w poziomie udzielania zamówień publicznych.

Niezależnie od kontroli legalności udzielania zamówień publicznych przez organy państwowe ustawa o zamówieniach publicznych wprowadziła możliwość weryfikacji przez oferentów działań zamawiającego. Dostawcom i wykonawcom, którzy doznali uszczerbku w interesie prawnym w toku postępowania, służy prawo wnoszenia protestów oraz występowania do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu odwoławczym przed niezależnym zespołem arbitrów.

Postępowanie protestacyjne i odwoławcze prowadzi się jedynie wtedy gdy wartość zamówienia ustalona przez zamawiającego przewyższa próg 20 000 ECU (po nowelizacji 30 000 ECU).

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych prowadzi listę arbitrów i organizuje funkcjonowanie arbitrażu na szczeblu centralnym w ramach UZP.

Liczbę rozpraw odbywających się w Urzędzie Zamówień Publicznych w poszczególnych miesiącach 1997 roku obrazuje **załącznik nr 20**. Na jego podstawie można stwierdzić, że w okresie największego nasilenia (przełom II i III kwartału) dochodziło do ponad 100 posiedzeń arbitrów miesięcznie.

W 1995 r. do Prezesa UZP wniesiono 348 odwołań, w 1996 r. 837, a w 1997 roku - 1.005. Średnio (w okresie nasilenia) do Urzędu Zamówień Publicznych wpływało dziennie od 4 do 7 odwołań. Zdarzały się także dni gdzie liczba ta wynosiła 10 a nawet 17.

Z 1.005 odwołań, które wniesiono do Prezesa UZP, 72 zostały wycofane przed rozprawą. W roku 1997 rozpatrzono 901 odwołań na 892 posiedzeniach (w 17 przypadkach nastąpiło połączenie odwołań), pozostałe zaś - z grupy 933 odwołań - zostały rozpatrzone na początku 1998 roku.

Z 901 odwołań rozpatrzonych w 597 przypadkach odwołanie oddalono - zamawiający wygrał, a w 302 uwzględniono - zamawiający przegrał, natomiast w dwóch sprawach nakazano uwzględnić cofnięcie odwołania. Strukturę odwołań w podziale ze względu na decyzję Zespołu Arbitrów przedstawia **załącznik nr 21**. Jeżeli uwzględnić wszystkie złożone odwołania to w 61% przypadków odwołanie nakazano oddalić, w 31% przypadków uwzględnić, natomiast w ponad 7% przypadków odwołanie wycofano przed rozprawą.

Pomimo dość znacznego spiętrzenia wniosków odwoławczych w 1997 roku średni czas oczekiwania na rozprawę nie przekroczył 13 dni, przy ustawowym - 14 dniowym terminie.

Oferenci w sprawach prowadzonych przed Zespołem Arbitrów najczęściej zarzucali zamawiającym dokonywanie oceny ofert niezgodnie z kryteriami

ogłoszonymi w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Błędy zarzucane zamawiającym dotyczyły także naruszenia ustawy poprzez dowolne odrzucenie oferty.

Z danych dotyczących odwołań wynika, że oferenci najczęściej próbowali dochodzić swoich praw w trakcie udzielania zamówień w trybie przetargu nieograniczonego.

Powyższe relacje potwierdzają słuszność rozwiązań ustawowych opartych o tryb przetargu nieograniczonego jako najbardziej konkurencyjnego trybu. W tej procedurze oferenci mają największe możliwości obrony swoich interesów, gdy dochodzi do uszczerbku w ich interesie prawnym, w wyniku naruszenia przez zamawiającego określonych w ustawie zasad udzielania zamówień.

V Współpraca międzynarodowa

Zbliżające się negocjacje z UE, wzmożona aktywność w ramach multilateralnych porozumień Światowej Organizacji Handlu, kontakty bilateralne oraz uczestniczenie w szeregu programach szkoleniowych dla innych państw stanowiło podstawowe elementy współpracy zagranicznej Urzędu Zamówień Publicznych. Wzrost ilościowy jak i jakościowy ww. działań doprowadził m. in. do konieczności utworzenia niezależnej komórki organizacyjnej w ramach UZP - Samodzielnego Stanowiska ds. Integracji Europejskiej oraz Współpracy Międzynarodowej.

W ramach przygotowań do negocjacji z Unią Europejską na bieżąco śledzono oraz aktywnie uczestniczono w dyskusji jaka się w UE toczy nad przyszłością uregulowań prawnych z zakresu zamówień publicznych.

Uczestniczono w konferencjach, seminariach oraz przeprowadzono bezpośrednie rozmowy z przedstawicielami Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich.

Przygotowano szereg materiałów oraz opracowań dotyczących koniecznych zmian w polskim ustawodawstwie w związku z akcesją do UE.

W opinii (Avis), przedstawionej przez Komisję Europejską, oceniono pozytywnie przejrzystość oraz dostępność polskiego systemu i wymieniono dwa obszary (użyteczność publiczna oraz odwołania) gdzie wymagane będą działania harmonizacyjne.

W ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO) trwają obecnie prace nad rozszerzeniem zakresu obowiązywania porozumień z zakresu zamówień rządowych. Polska aktywnie w tych pracach uczestniczy. Wystąpiono oraz 29 września uzyskano status obserwatora przy Porozumieniu o Zamówieniach Rządowych (GPA), jako pierwszy kraj Europy Środkowo-Wschodniej. Zaprezentowano, szereg razy, stanowisko Polski w ramach prac prowadzonych w Grupach Roboczych ds. Przejrzystości (WGTP) oraz Zasad GATS.

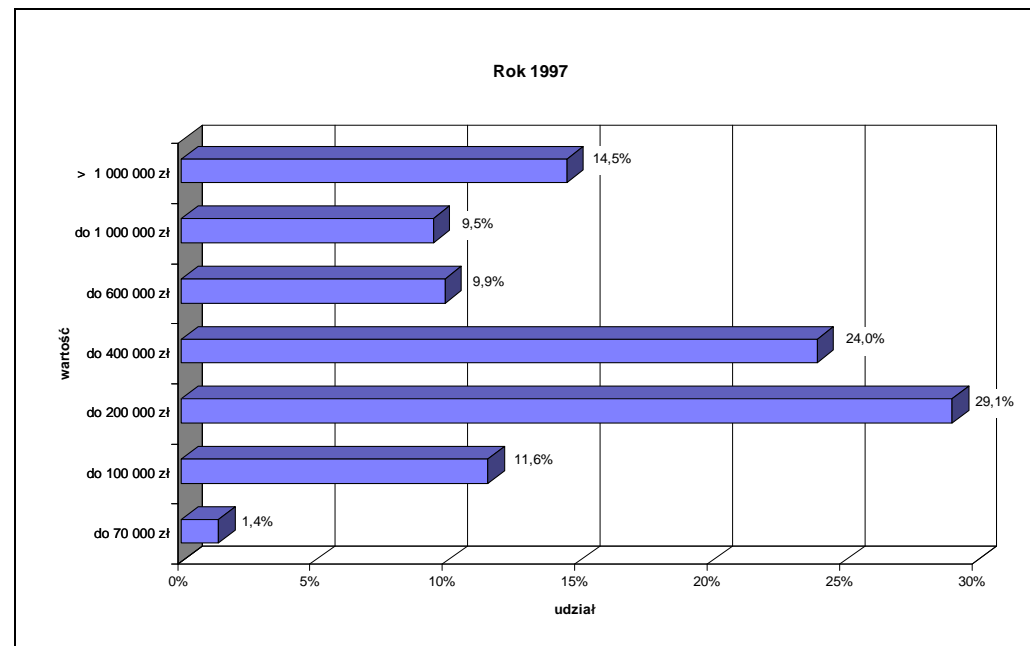
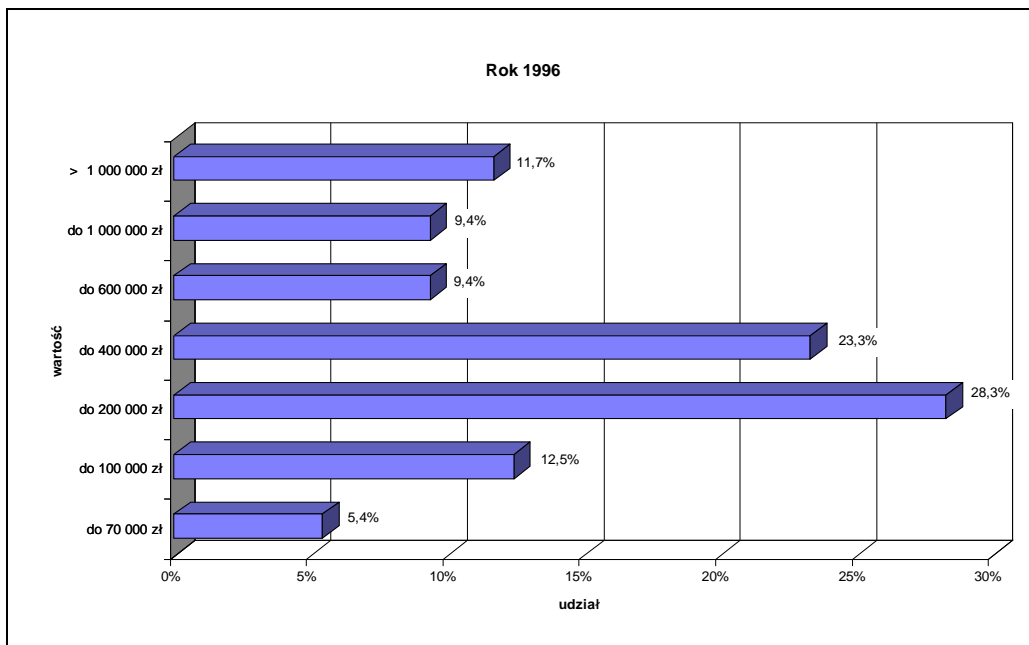
Przygotowano, na podstawie ankiety rozesyłanej do polskich Biur Radców Handlowych informację, dla polskich firm, chcących ubiegać się o zamówienia publiczne za granicą, o miejscach gdzie publikowane są ogłoszenia przetargowe, przepisach prawnych, instytucjach nadzorujących itp. Z uzyskanych informacji wynika również, iż stopień wykorzystania przez polskie firmy możliwości ubiegania się o zamówienia zagraniczne jest dość niski. Wynika to z napotykanym barier lecz również z braku informacji.

Urząd Zamówień Publicznych gościł szereg delegacji z instytucji odpowiadających za systemy zamówień publicznych w innych krajach, chcących zapoznać się z polskimi rozwiązaniami oraz doświadczeniami, m. in. z Finlandii, Węgier, Litwy, Estonii oraz Kirgizji. Przedstawiciele UZP, na zaproszenie organizacji międzynarodowych m.in. Banku Światowego oraz OECD, przeprowadzili szkolenia dla przedstawicieli innych państw. Opiniowano również szereg materiałów szkoleniowych.

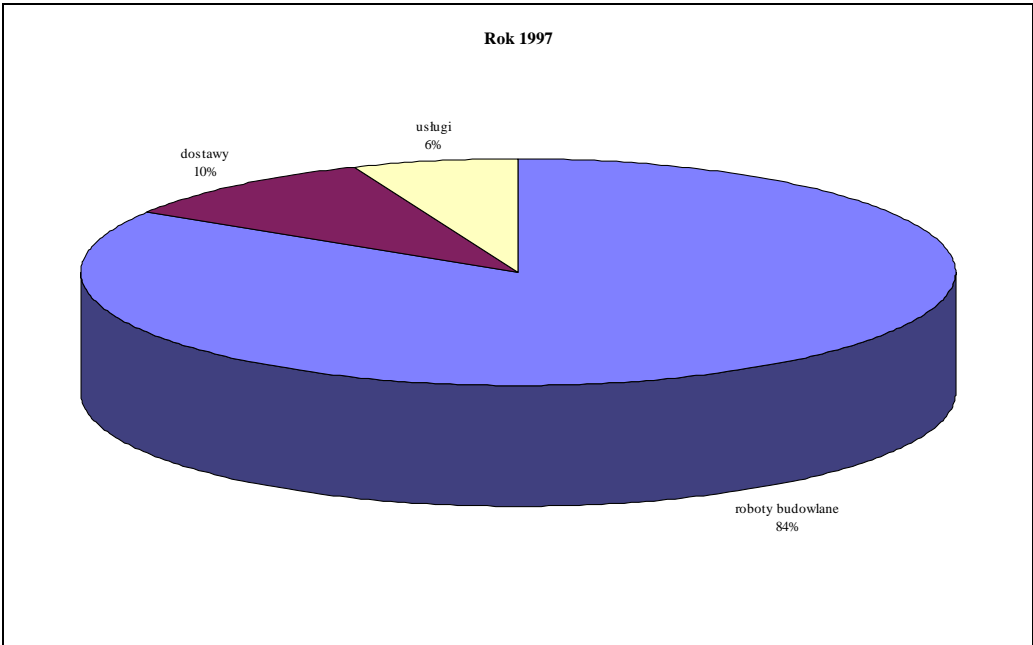
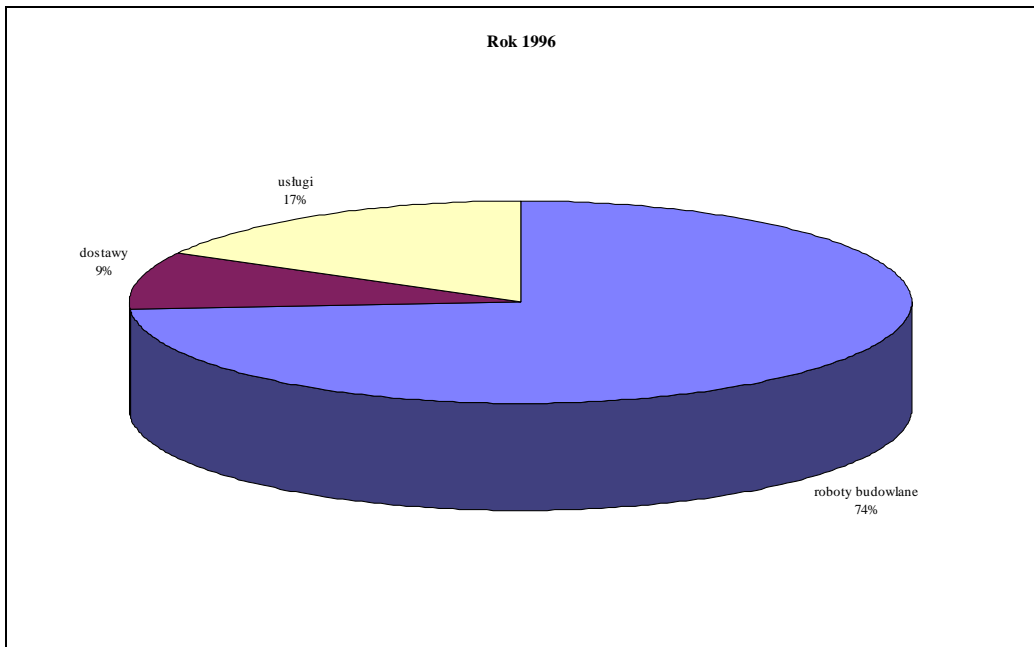
**Załącznik nr 1: Struktura zamówień publicznych publikowanych w Biuletynie
Zamówień Publicznych w ujęciu terytorialnym w 1997 roku**

województwo	roboty budowlane	dostawy	usługi	razem
białkopodlaskie	0,86%	0,17%	0,06%	1,10%
białostockie	1,15%	0,32%	0,20%	1,67%
bielskobialskie	1,53%	0,31%	0,28%	2,12%
bydgoskie	1,64%	0,73%	0,25%	2,62%
chełmskie	0,54%	0,09%	0,08%	0,71%
ciechanowskie	0,87%	0,13%	0,03%	1,03%
częstochowskie	1,22%	0,26%	0,17%	1,66%
elbląskie	0,70%	0,17%	0,08%	0,94%
gdańskie	2,45%	0,71%	0,53%	3,69%
gorzowskie	0,77%	0,12%	0,13%	1,01%
jeleniogórskie	1,01%	0,21%	0,10%	1,32%
kaliskie	1,16%	0,22%	0,12%	1,50%
katowickie	5,40%	1,32%	1,49%	8,22%
kieleckie	2,47%	0,30%	0,23%	3,00%
konińskie	1,18%	0,17%	0,07%	1,42%
koszalińskie	1,04%	0,25%	0,20%	1,48%
krakowskie	2,15%	0,63%	0,56%	3,34%
krośnieńskie	0,75%	0,16%	0,09%	1,00%
legnickie	1,32%	0,31%	0,16%	1,79%
leszczyńskie	0,64%	0,16%	0,07%	0,86%
lubelskie	2,08%	0,56%	0,30%	2,94%
łomżyńskie	0,74%	0,26%	0,07%	1,07%
łódzkie	1,79%	0,52%	0,30%	2,60%
nowosądeckie	1,49%	0,29%	0,16%	1,94%
olsztyńskie	1,27%	0,34%	0,25%	1,86%
opolskie	1,51%	0,34%	0,25%	2,09%
ostrołęckie	0,81%	0,13%	0,10%	1,04%
pilskie	0,67%	0,20%	0,03%	0,91%
piotrkowskie	1,28%	0,17%	0,12%	1,57%
płockie	1,32%	0,22%	0,20%	1,75%
poznańskie	3,07%	0,89%	0,37%	4,34%
przemyskie	0,72%	0,14%	0,10%	0,97%
radomskie	1,39%	0,46%	0,14%	1,99%
rzeszowskie	1,19%	0,31%	0,24%	1,74%
siedleckie	1,37%	0,24%	0,13%	1,74%
sieradzkie	0,92%	0,14%	0,11%	1,16%
skierniewickie	0,89%	0,20%	0,07%	1,16%
słupskie	0,78%	0,19%	0,14%	1,11%
suwalskie	0,92%	0,25%	0,19%	1,35%
szczecińskie	1,94%	0,34%	0,41%	2,68%
tarnobrzeskie	1,31%	0,14%	0,12%	1,57%
tarnowskie	0,97%	0,28%	0,14%	1,40%
toruńskie	1,11%	0,29%	0,17%	1,58%
wałbrzyskie	1,11%	0,32%	0,24%	1,67%
warszawskie	5,69%	3,07%	2,11%	10,86%
włocławskie	0,88%	0,22%	0,08%	1,18%
wrocławskie	1,88%	0,30%	0,39%	2,57%
zamojskie	1,02%	0,33%	0,11%	1,45%
zielonogórskie	0,93%	0,18%	0,10%	1,20%
suma	69,90%	18,07%	12,03%	100,00%

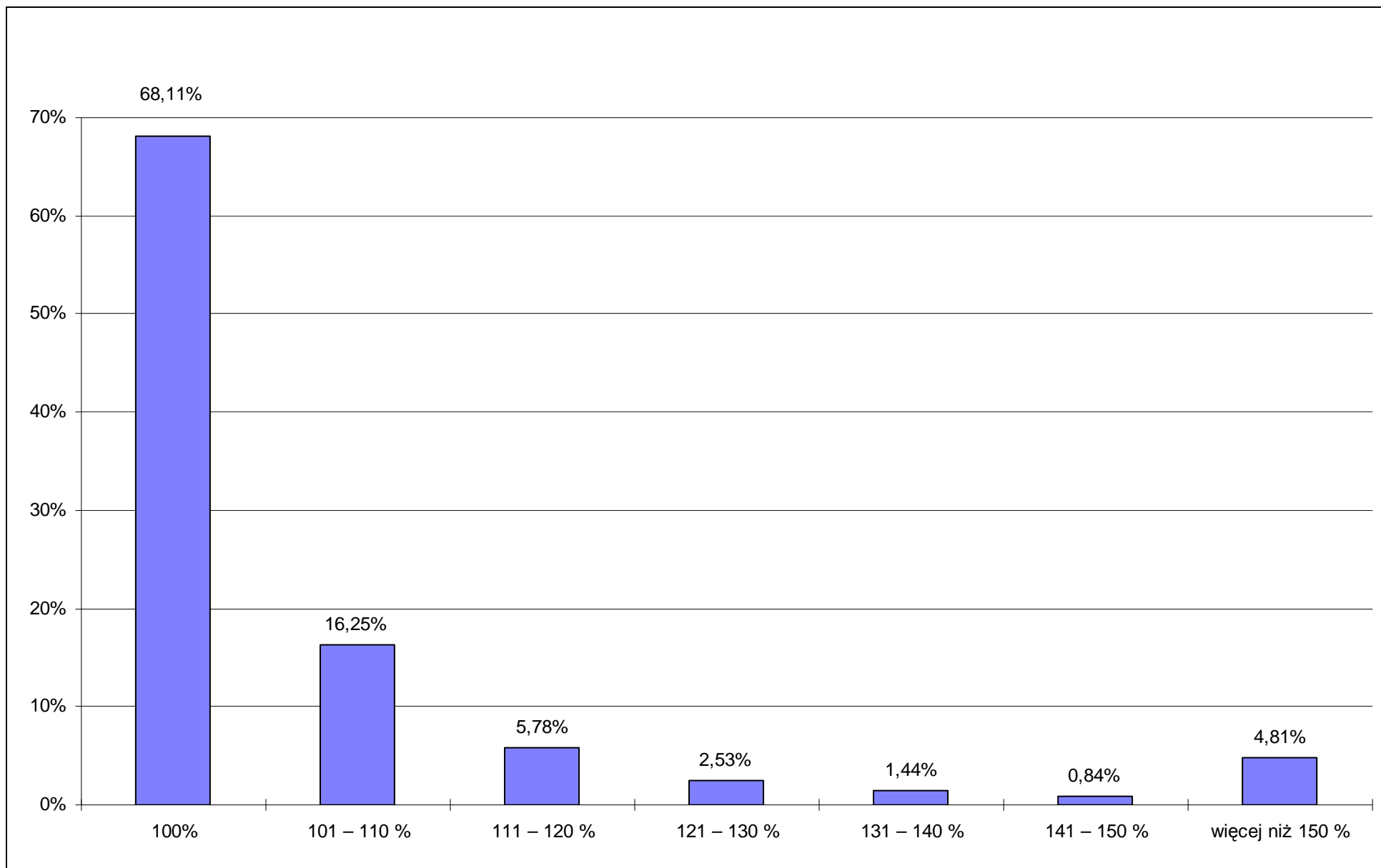
Załącznik nr 2: Struktura przetargów według wartości zamówienia na podstawie ogłoszeń o wyborze oferty opublikowanych w BZP

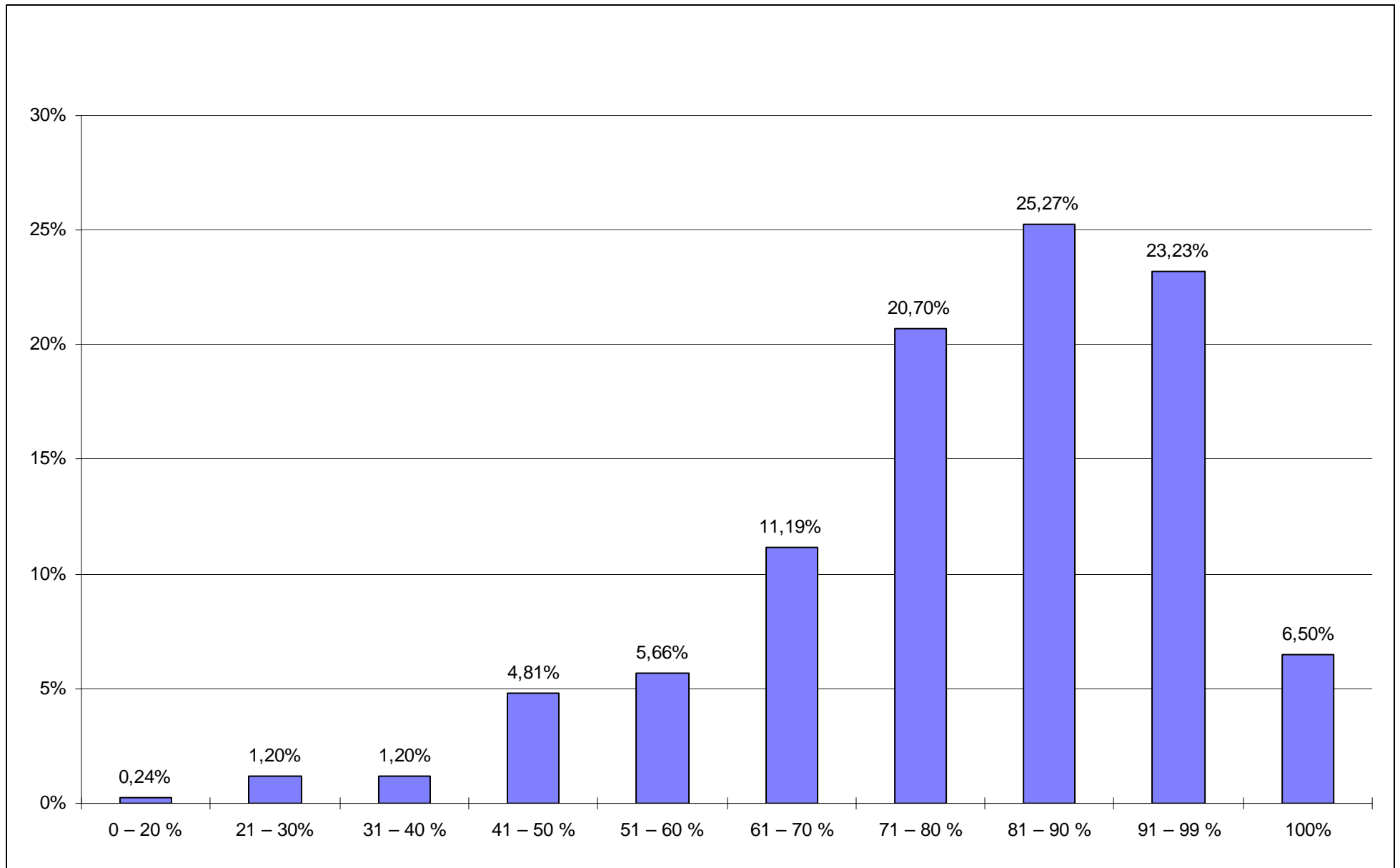
Załącznik nr 3: Struktura wartościowa zamówień publicznych ogłoszonych w BZP według przedmiotu zamówienia

Załącznik nr 4: Liczba przetargów, w których wybrano ofertę o cenie będącej procentem ceny minimalnej w 1997 roku

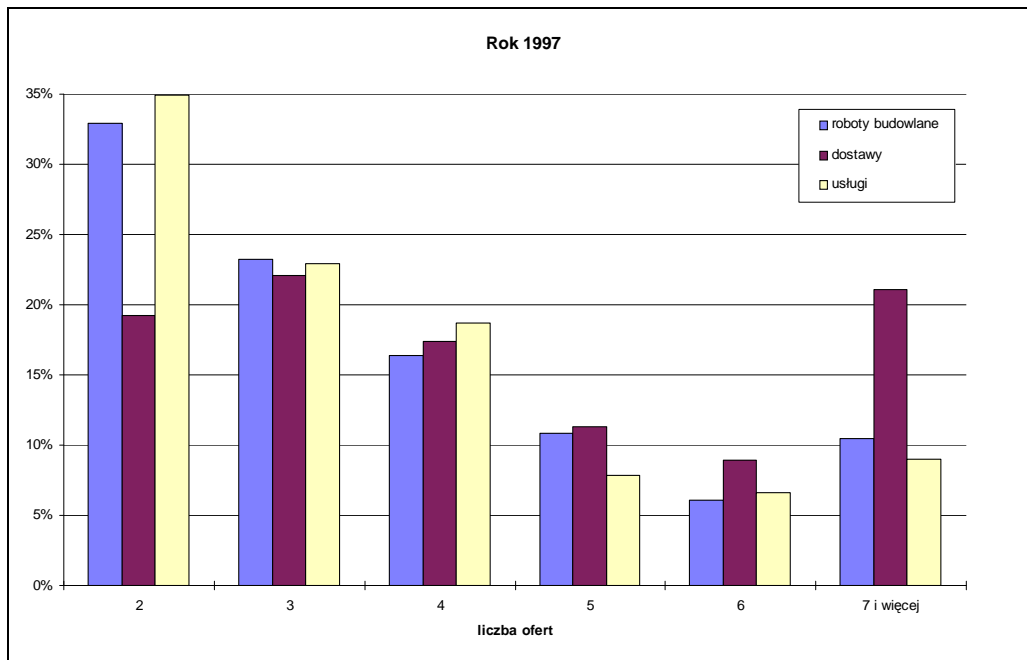
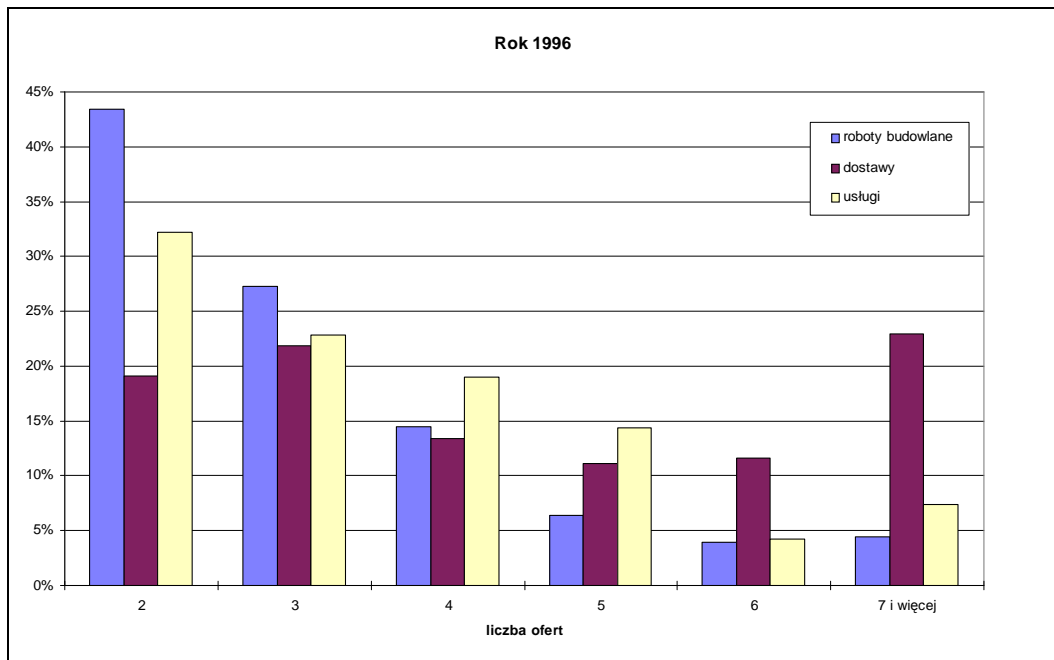

Załącznik nr 5: Liczba przetargów, w których wybrano ofertę o cenie będącej procentem ceny maksymalnej w 1997 roku

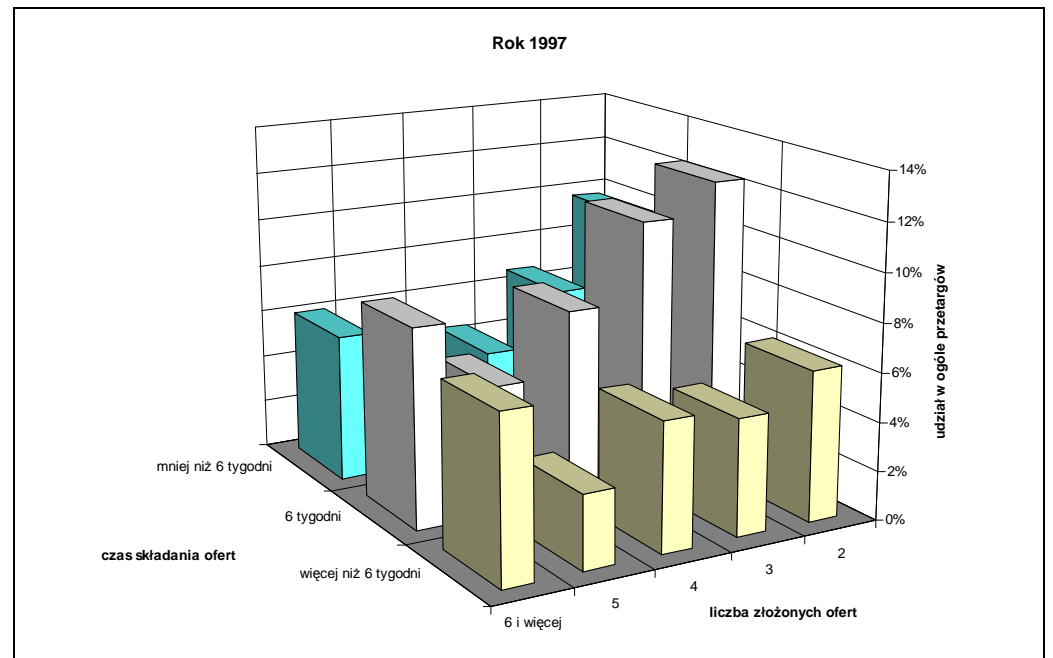
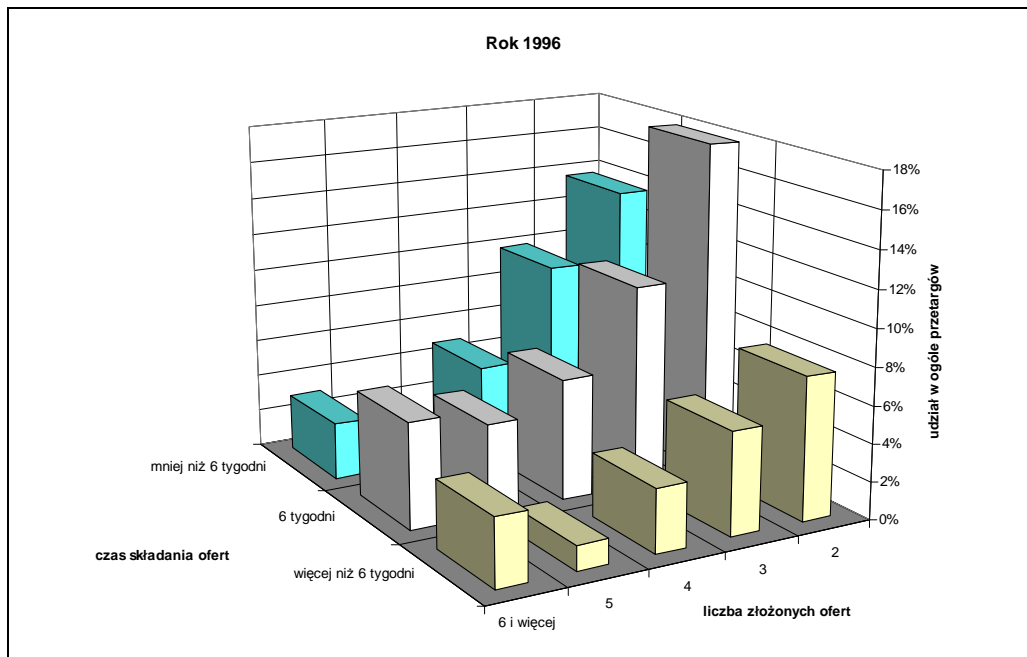

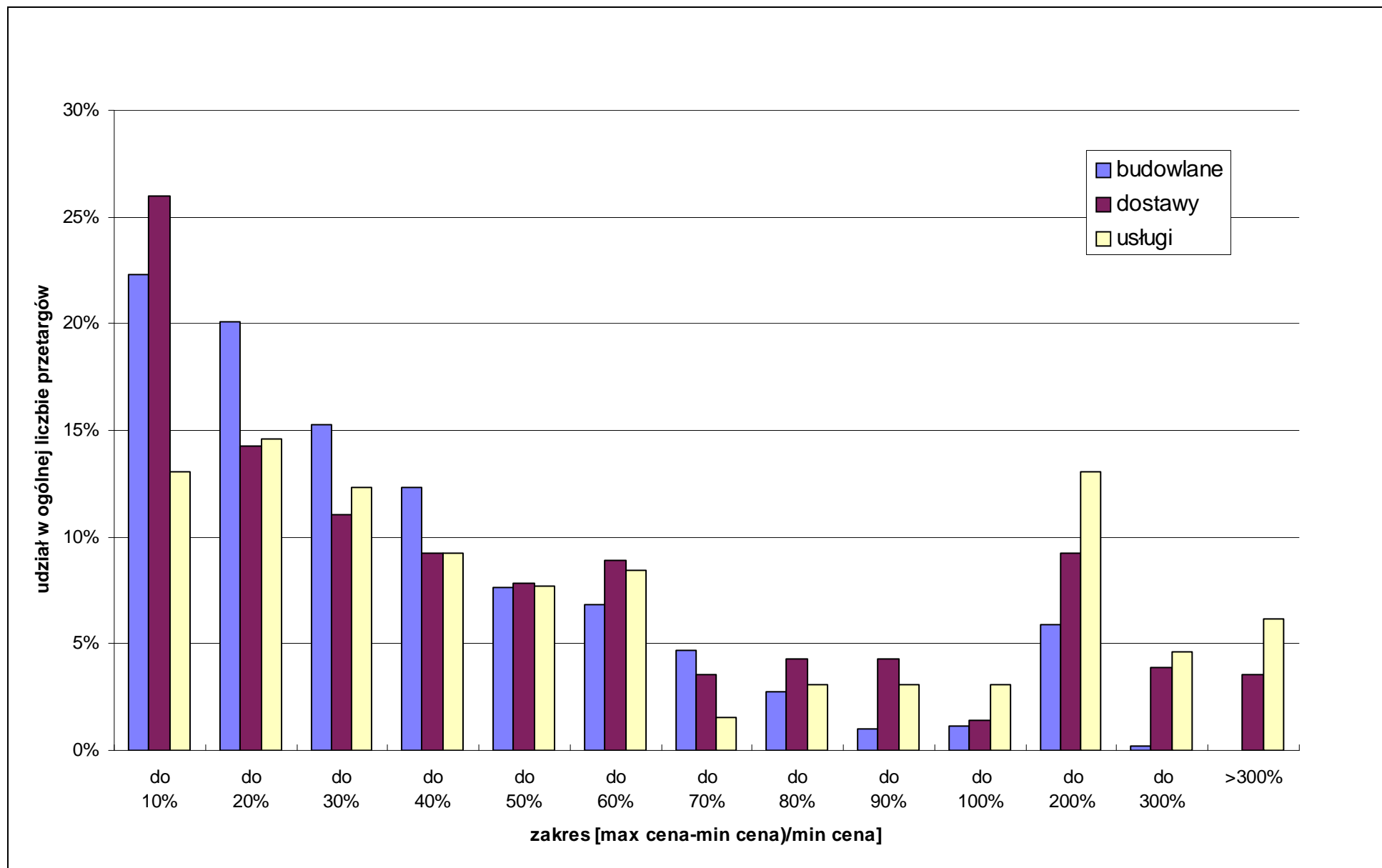
Załącznik nr 6: Procentowy rozkład liczby złożonych ofert

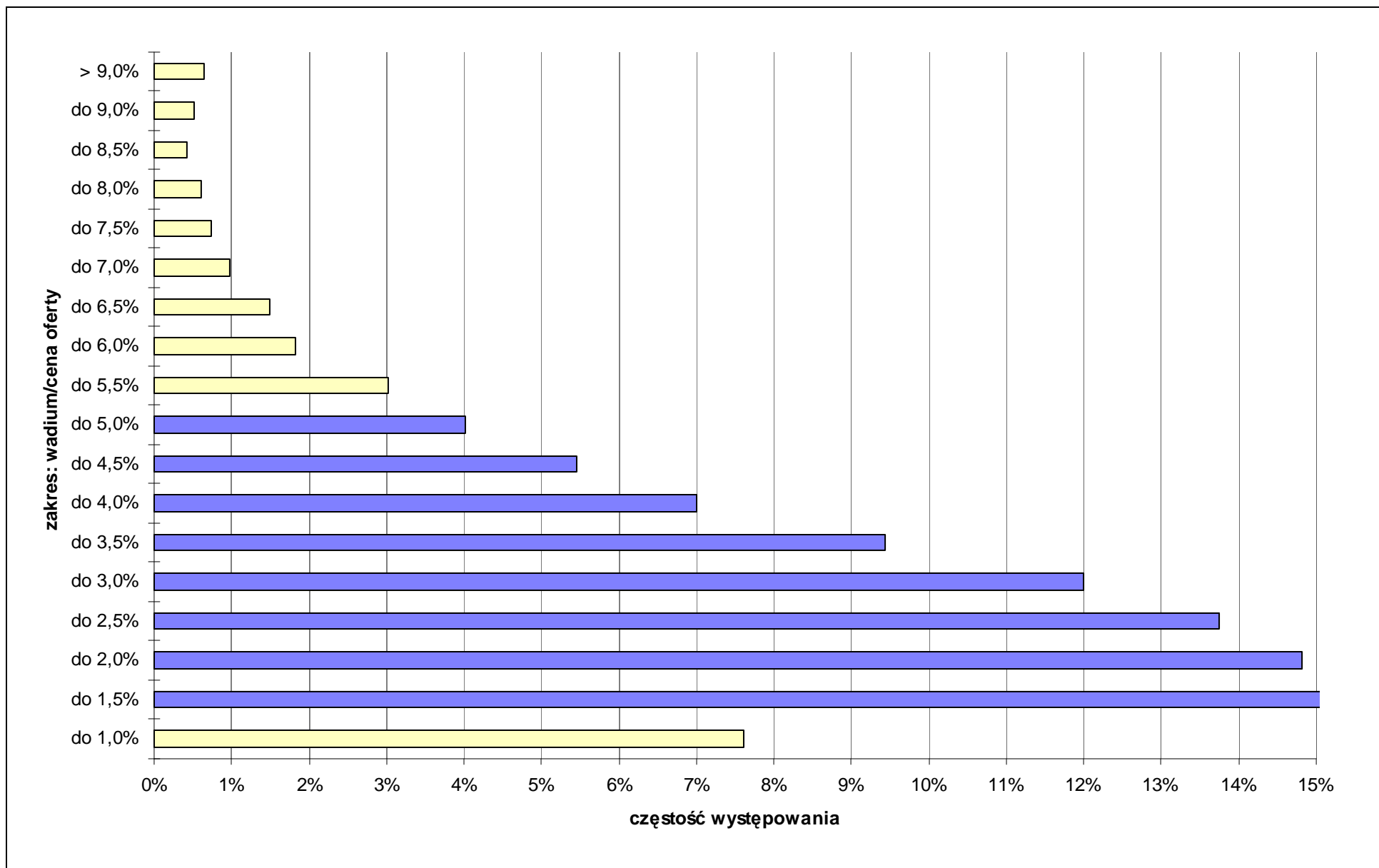
Załącznik nr 7: Zależność pomiędzy czasem składania ofert a liczbą złożonych ofert na podstawie ogłoszeń o wyborze oferty opublikowanych w BZP

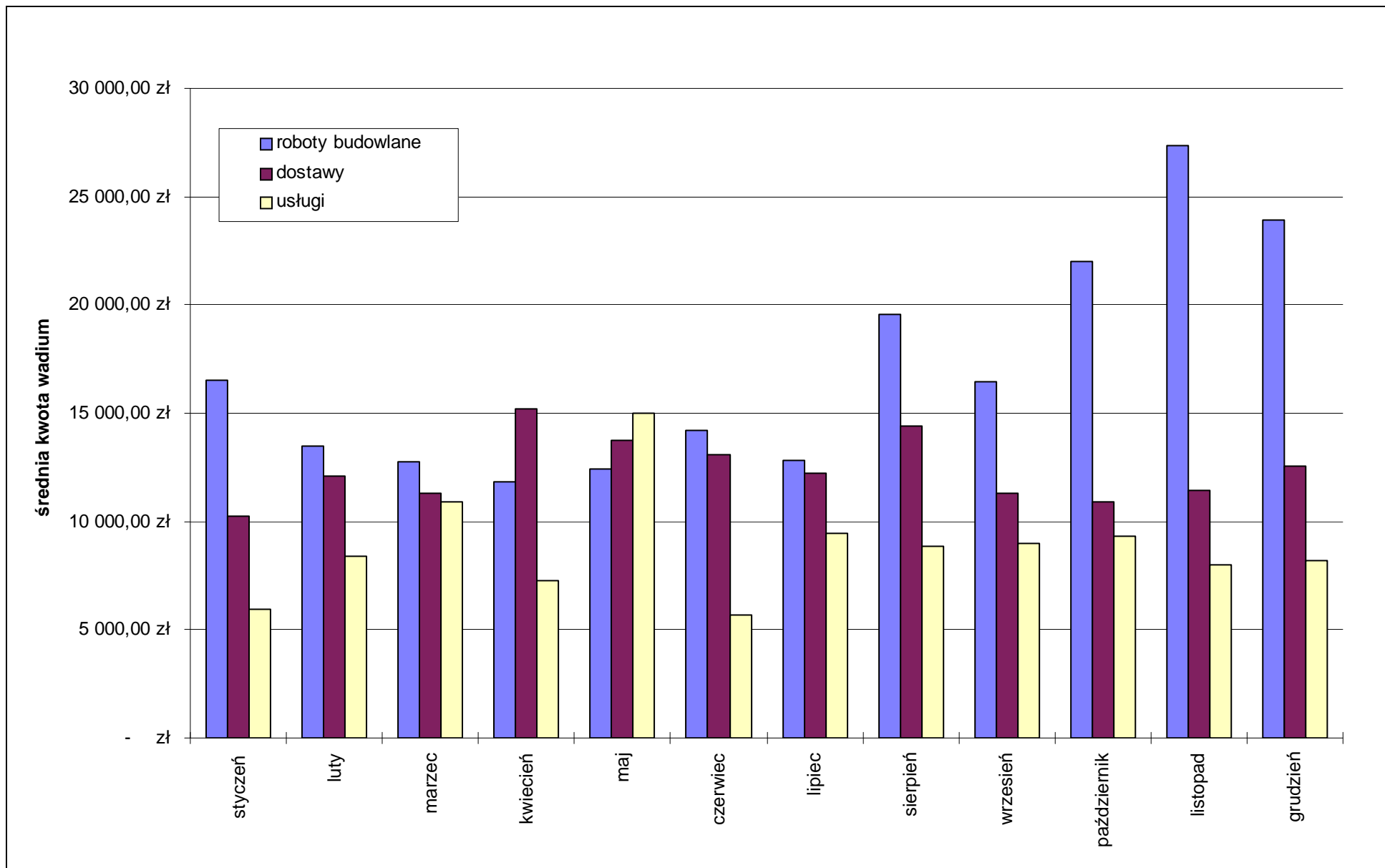
Załącznik nr 8: Różnice pomiędzy maksymalną a minimalną ceną oferty dla poszczególnych rodzajów zamówień w 1997r.

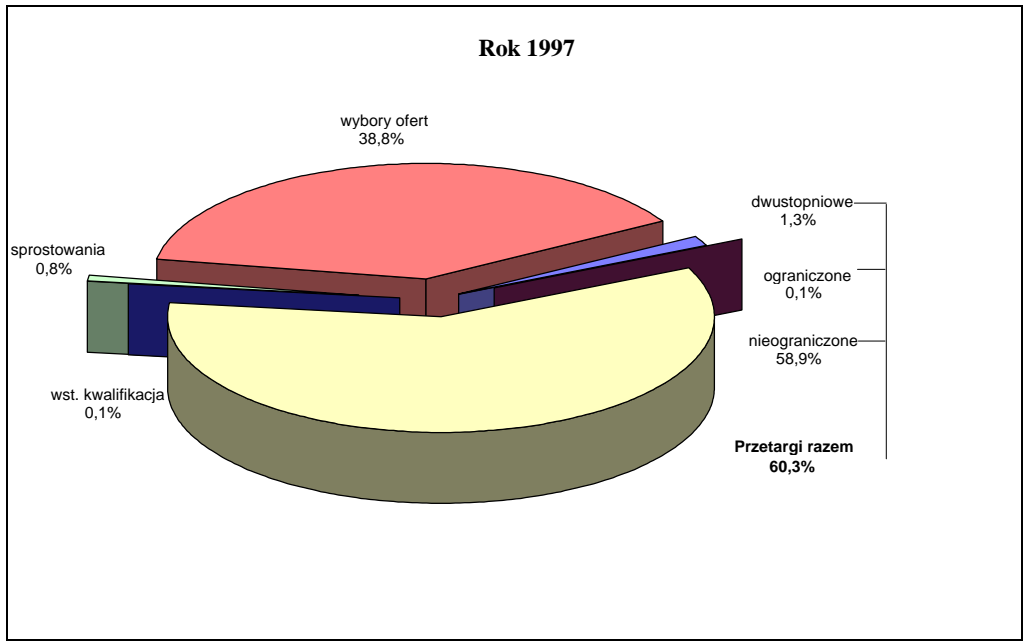
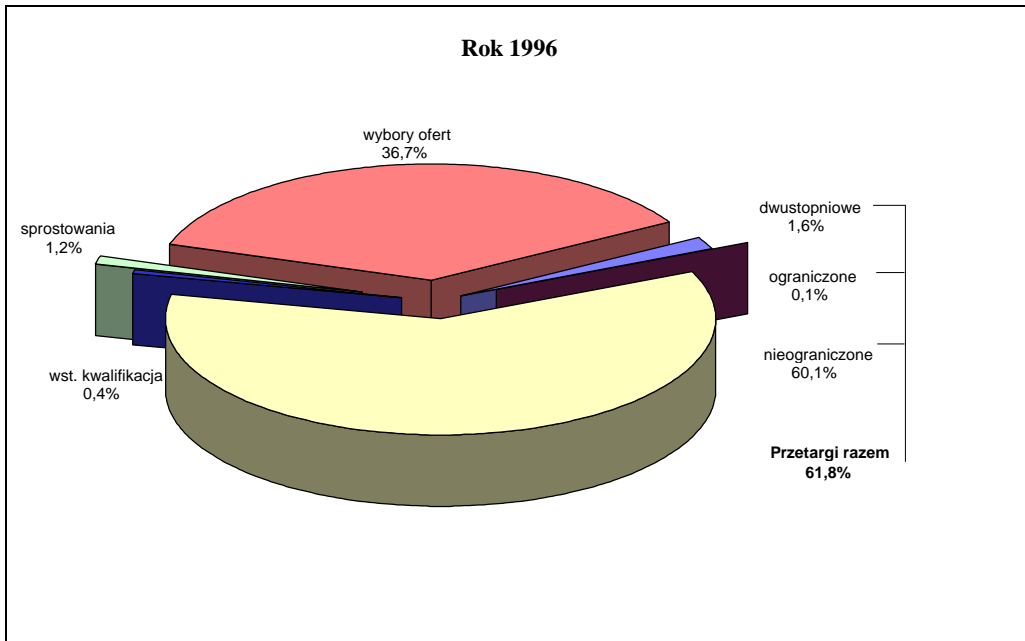
Załącznik nr 9: Rozkład stosunku wadium do ceny wybranej oferty na podstawie ogłoszeń opublikowanych w BZP w 1997 roku

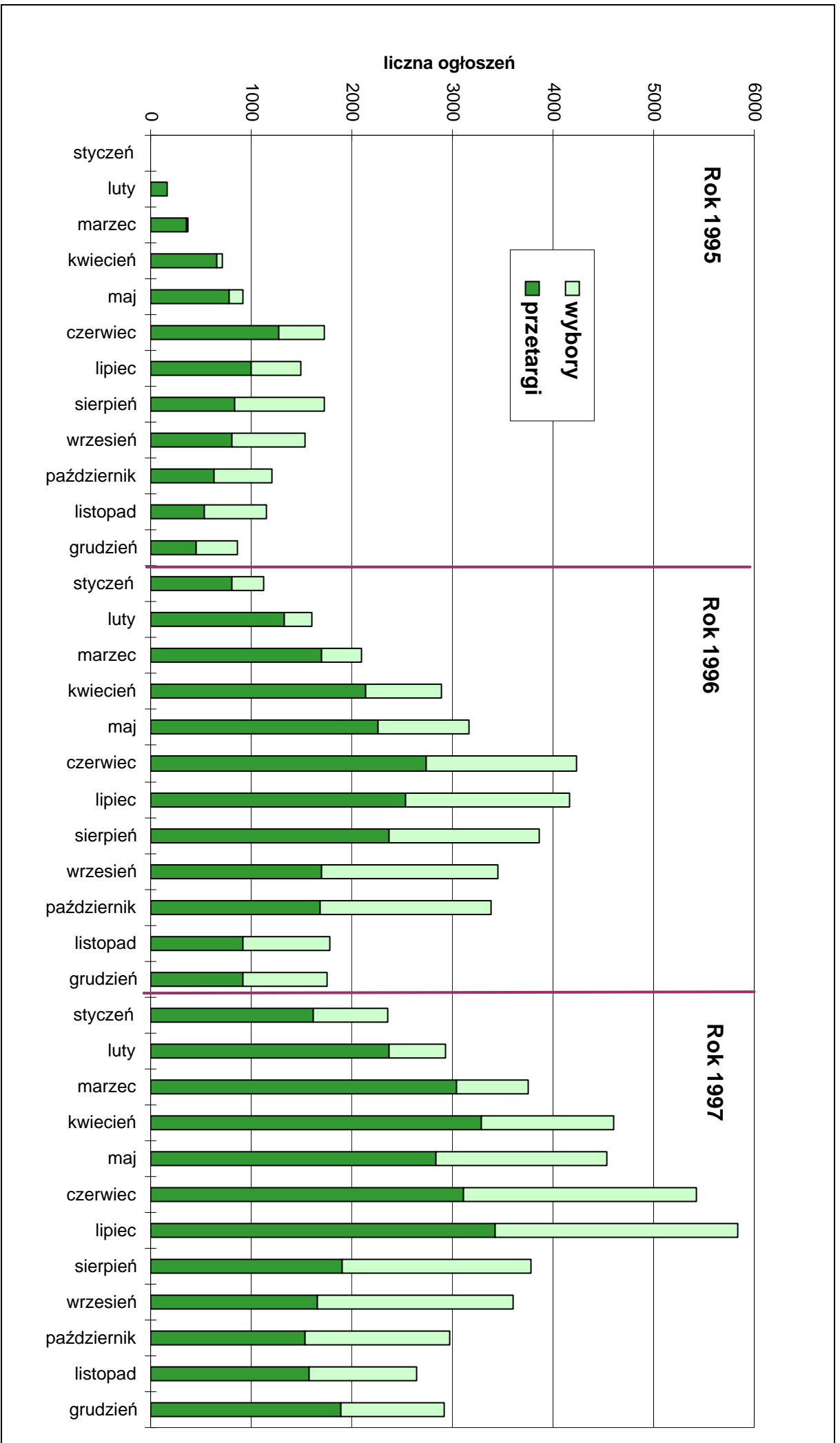

Załącznik nr 10: Średnia wartość wadium w kolejnych miesiącach na podstawie ogłoszeń o przetargach publikowanych w BZP w 1997 roku

Załącznik nr 11: Struktura ogłoszeń opublikowanych w BZP

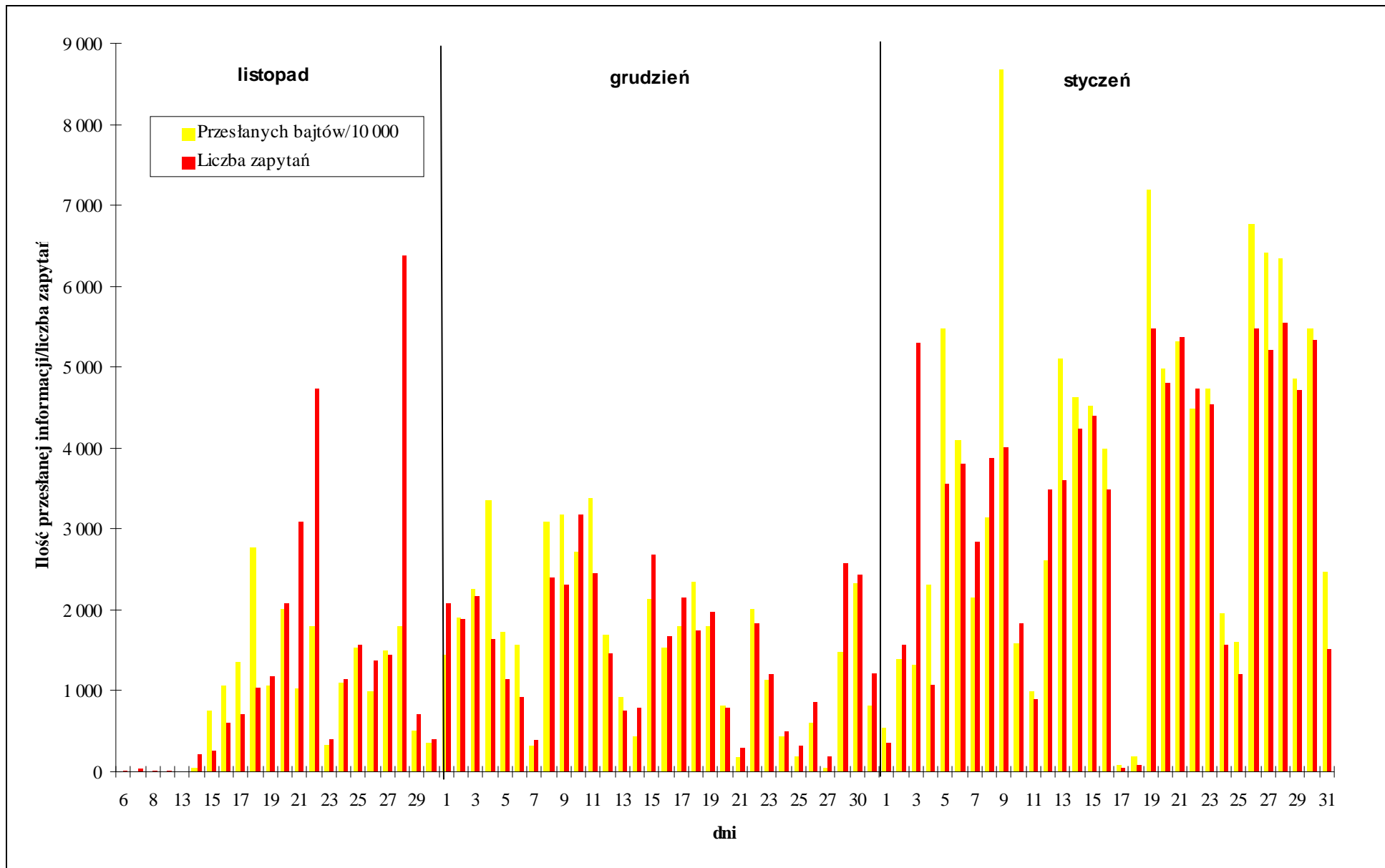

Załącznik nr 13: Struktura ogłoszeń opublikowanych w Biuletynie w 1997 roku

Miesiąc	Ogłoszeń ogółem											
	w tym przetargi									wst. kwalif.	wybór oferty	sprost.
	budowlane	dostawy	usługi	nieogranicz	ograniczony	dwustop						
styczeń	2358	1610	1001	314	295	1557	3	47	3	731	14	
luty	2944	2355	1717	381	257	2304	1	47	3	562	24	
marzec	3785	3042	2362	389	291	2974	2	57	8	709	26	
kwiecień	4669	3276	2587	421	268	3220	0	47	10	1324	59	
maj	4572	2838	2290	354	194	2785	0	38	14	1693	27	
czerwiec	5463	3107	2447	417	243	3050	0	52	7	2314	35	
lipiec	5893	3416	2485	609	322	3345	2	63	4	2412	61	
sierpień	3824	1905	1314	375	216	1862	4	42		1868	51	
wrzesień	3620	1644	957	420	267	1611	1	37	2	1948	26	
październik	2991	1518	680	476	362	1477	2	41	4	1443	26	
listopad	2142	1061	418	361	282	995	17	36	4	1064	13	
grudzień	1901	860	388	276	196	785	9	48	2	1025	14	
SUMA:	44162	26632	18646	4793	3193	25965	41	555	61	17093	376	

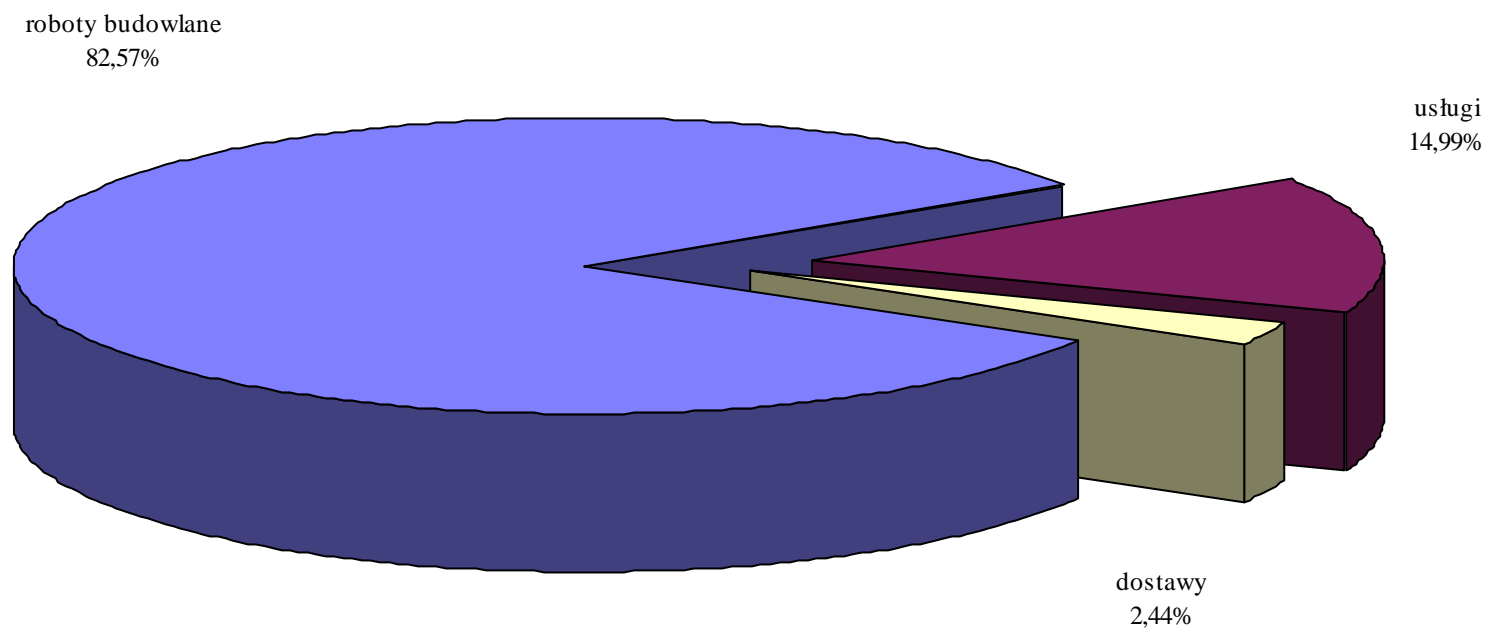
Załącznik nr 14: Aktywność dzienna serwera Urzędu Zamówień Publicznych na przełomie lat 1997 – 1998

**Załącznik nr 15: Struktura wartościowa według województw zamówień
publicznych udzielanych na zasadach szczególnych w związku
z klęską powodzi w 1997 roku**

Lp.	Województwo	Wartość szacunkowa	Udział
1	wrocławskie	165 523 828,00 zł	34,86%
2	opolskie	51 860 225,11 zł	10,92%
3	bielskie	46 835 697,67 zł	9,86%
4	katowickie	38 026 964,77 zł	8,01%
5	nowosądeckie	32 785 320,98 zł	6,90%
6	wałbrzyskie	28 073 511,53 zł	5,91%
7	krakowskie	27 146 773,80 zł	5,72%
8	tarnowskie	13 771 864,93 zł	2,90%
9	jeleniogórskie	13 166 086,17 zł	2,77%
10	kieleckie	9 197 995,25 zł	1,94%
11	gorzowskie	7 660 078,00 zł	1,61%
12	leszczyńskie	6 945 929,55 zł	1,46%
13	radomskie	5 694 032,00 zł	1,20%
14	rzeszowskie	5 239 054,34 zł	1,10%
15	warszawskie	5 171 908,68 zł	1,09%
16	zielenogórskie	4 727 479,00 zł	1,00%
17	konińskie	4 167 977,38 zł	0,88%
18	krośnieńskie	2 627 000,00 zł	0,55%
19	szczecińskie	2 553 000,00 zł	0,54%
20	legnickie	2 123 056,48 zł	0,45%
21	częstochowskie	671 883,00 zł	0,14%
22	poznańskie	232 938,23 zł	0,05%
23	skierniewickie	200 000,00 zł	0,04%
24	sieradzkie	176 827,94 zł	0,04%
25	kaliskie	150 000,00 zł	0,03%
26	tarnobrzskie	125 575,00 zł	0,03%
	Razem	474 855 007,81 zł	100,00%

**Załącznik nr 16: Struktura zamówień publicznych udzielonych na zasadach szczególnych według przedmiotu zamówienia
w 1997 roku**

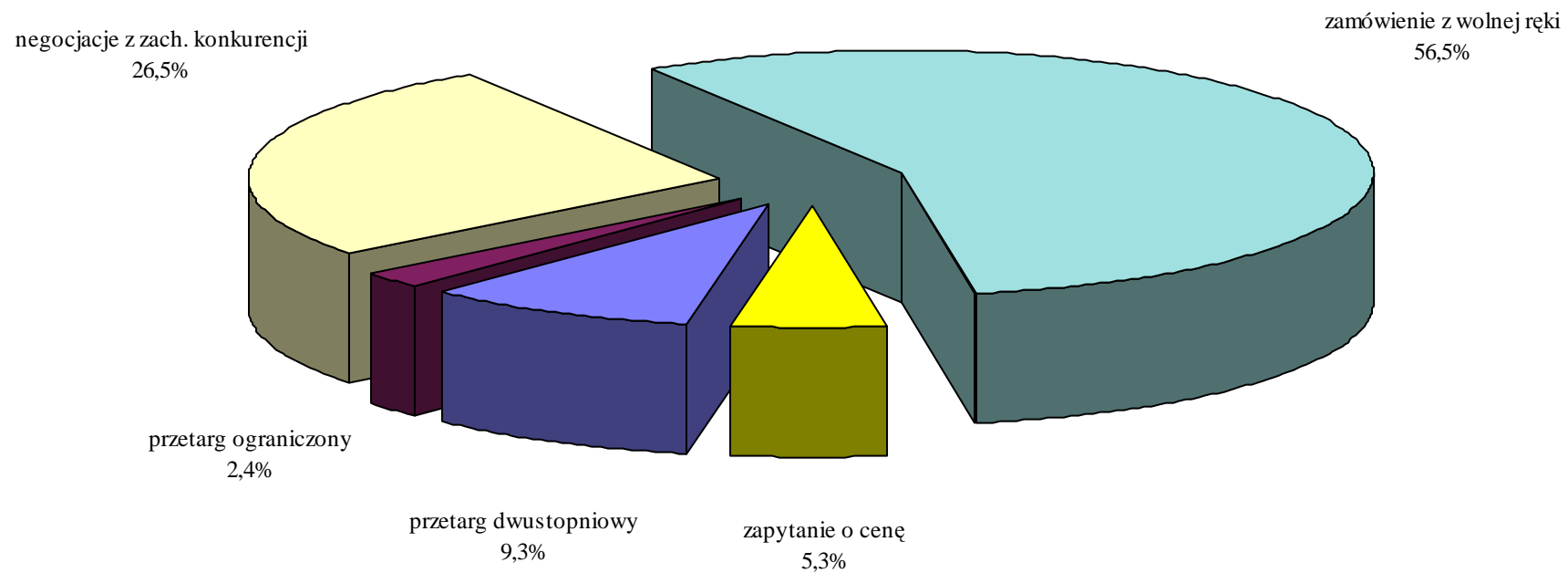

Załącznik nr 17: Liczba i struktura wydanych w 1997 roku przez Prezesa UZP decyzji administracyjnych¹

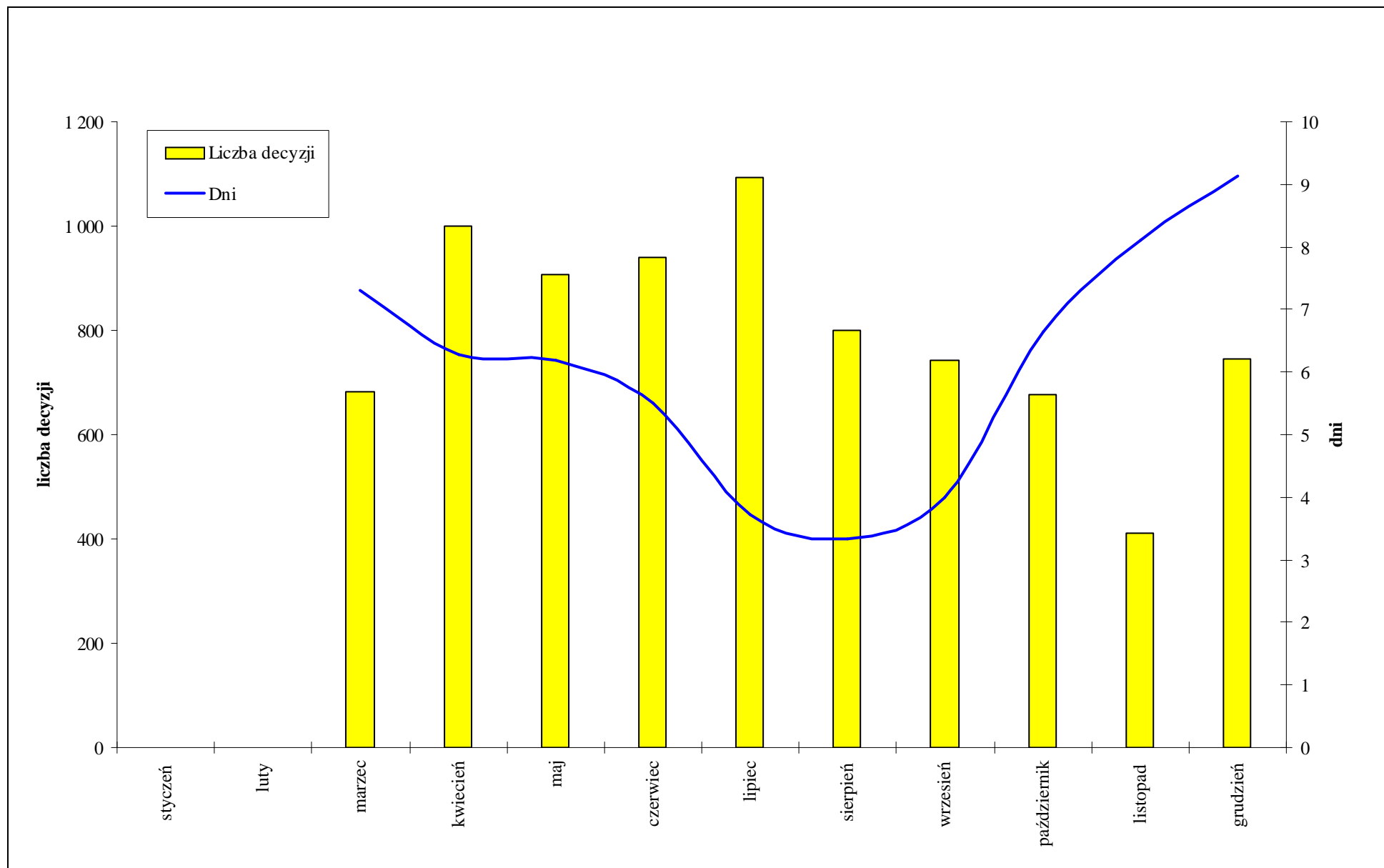
Decyzja	Negatywne		Pozytywne		Razem	
	Liczba	Odsetek	Liczba	Odsetek	Liczba	Odsetek
Zmiana języka oferty	0	0,00%	9	100,00%	9	0,11%
Odstąpienie od preferencji	62	33,51%	123	66,49%	185	2,31%
Odstąpienie od przepisów ustawy	0	0,00%	1	100,00%	1	0,01%
Preferencje na całość	0	0,00%	9	100,00%	9	0,11%
Przywrócenie terminu rozpatrzenia sprawy	0	0,00%	1	100,00%	1	0,01%
Zwolnienie z publikacji w Dzienniku UE	0	0,00%	31	100,00%	31	0,39%
Skrócenie terminów	491	8,70%	5154	91,30%	5645	70,57%
Termin umowy	1	3,13%	31	96,88%	32	0,40%
Umorzenie postępowania	1	0,48%	209	99,52%	210	2,63%
Zmiana decyzji	12	18,46%	53	81,54%	65	0,81%
Zmiana decyzji - unieważnienie	0	0,00%	1	100,00%	1	0,01%
Zezwolenie na przepr. post. na zasad. szczeg.	37	50,00%	37	50,00%	74	0,93%
Zatwierdzenie trybu	457	28,16%	1166	71,84%	1623	20,29%
Zawarcie umowy przed ostatecznym rozpatrzeniem	15	83,33%	3	16,67%	18	0,23%
Zwolnienie z wadium	2	2,11%	93	97,89%	95	1,19%
Razem	1078	13,48%	6921	86,52%	7999	100,00%

¹ - dane dotyczą decyzji wydanych od marca 1997 roku (brak wcześniejszych danych w Bazie Decyzji)

Załącznik nr 18: Struktura decyzji pozytywnych zatwierdzających zmianę trybu w 1997 roku

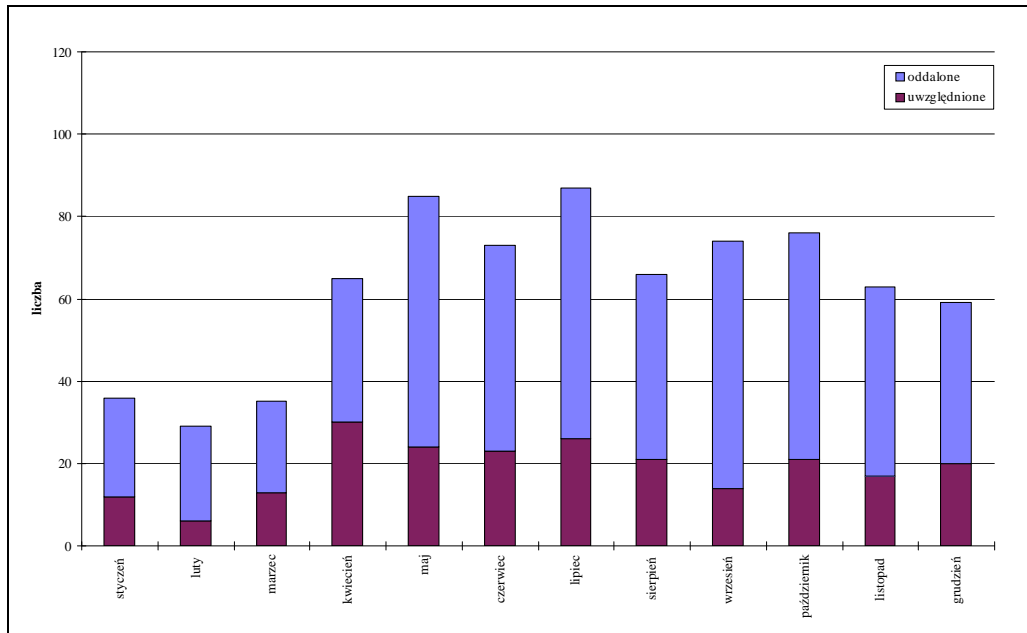

Załącznik nr 19: Średni czas oczekiwania na decyzję a liczba wydanych decyzji w 1997 roku

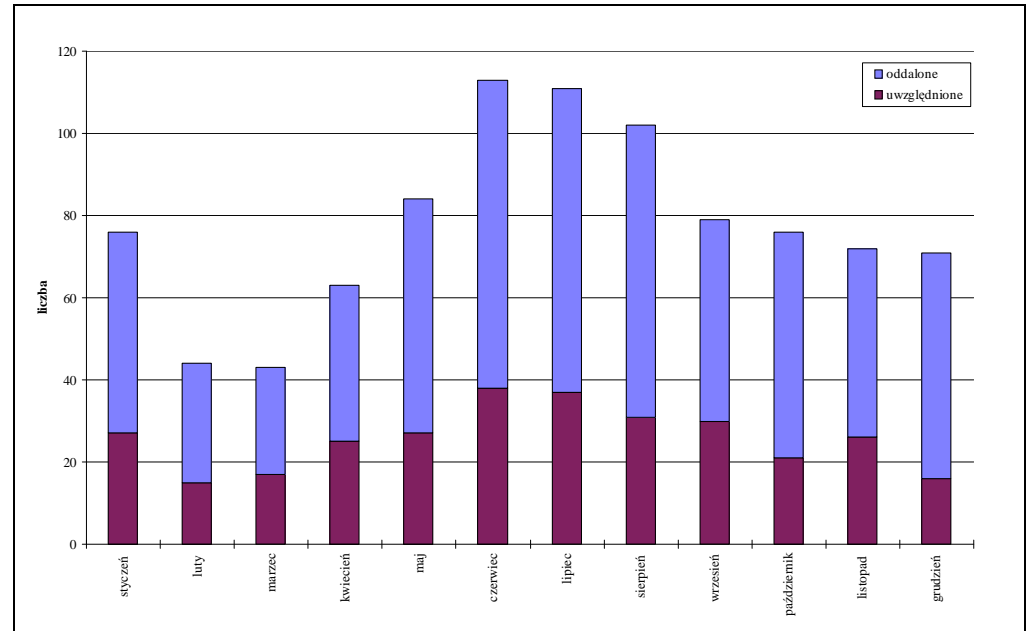

Załącznik nr 20: Liczba rozpraw arbitrażowych w poszczególnych miesiącach

Rok 1996

Rok 1997

Załącznik nr 21: Struktura odwołań ze względu na rozstrzygnięcie

Rok 1996

Rok 1997

